

Brassói Lapok

XXXVIII. évfolyam
170. szám

Főszerkesztő:
Szele Béla dr.

Péntek
1932. évi július 29

ELŐFIZETÉSI ARAK: Belföldre havonként 60 lej, postai széküldéssel; Brassóban és mindazon helységekben, ahol kihordás nem pósta útján történik, a kihordónak a kézbesítési díj külön megfizetendő. Ez a kézbesítési díj havonként 8 lej. — Külföldre negyedévre 300 lej, félévre 600 lej, egész évre 1200 lej. Magyarországra negyedévre 12 pengő, félévre 24 pengő, egész évre 48 pengő. — Az előfizetési díj átutalható postautalványon vagy fizethető nyugta ellenében a lap utol 6 oldalán felsorolt pénzbeszedő-megbizottaink kezéhez. Magyarországon postatakarékpénztári számlánk száma 12.174. **HIRDETÉSEK** díja 6 lej, szövegoldalon elhelyezve 8 lej négyzetcentiméterenként. Hirdetési díjak előre fizetendők.

Itélőszék elé a bünösöket!

A vasárnapi választási komédia kérdése élénken foglalkoztatja a magyarság legszélesebb rétegeit. Minden önzértes és törvénytisztelő magyar elégtételt és megtorlást követel. Minden komolyan gondolkodó polgár érzi, hogy magának az ország tekintélyének és rendjének, politikai és jogszolgáltatási erkölcsének érdeke követeli meg, hogy a választási harc gangsterei a törvény ítélőszéke elé állíttassanak és a meghamisított népakarat helyébe az igazi népakarat lépjen.

A Magyar Párt illetékes korci beható tanácskozásokat folytatnak és keresik a módokat, az eszközöket az elégtételszerzéshez és az orvosláshoz. Szerény véleményünk szerint nincs sok tanácskoznivaló. Két irányban és haladéktalanul meg kell indítani a megtorlás tisztító és a törvényesség uralmának helyreállítását célzó munkáját.

Első sorban is bünvádi feljelentést kell tenni minden hatósági közeg ellen, kivül szemben a legcélszerűbb törvénytelenség igazolható. A prefektust, aki állását féltve állott a törvénytörés priékjei közé, és úgy bíróság elé kell állítani, mint a hatalmával visszaélő jegyzőt, vagy a felsőbb parancsra bünös cselekedeteket elkövető csendőrt. Össze kell haladéktalanul gyűjteni minden adatot és könyörtelesen fel kell lépni válogatás nélkül mindenki szemben, sőt magát a legfelsőbb közigazgatási tényezőket sem szabad kivétel nélkül a tragikus játékon, ha rájuk süthető, hogy részesei annak a galádságnak, mely letiporta a magyar megyékben a nép akaratának igazi megnyilvánulását, és segített mandátumhoz jutni a kormány szerződöttetett „magyar”-jait. Aztán a törvényhozás házában is meg kell támadni azokat a mandátumokat, melyeket arra érdemeket nem szerzett, a magyar érdekektől és a nép lelkeitől távol álló politikai kupeczek kezére játszott a terror, a galádság és a szurony. Rá kell mutatni a parlament mindkét házában arra az országot tekintélyt veszélyeztető csunya játékra, melyet a kormány üzött a magyarsággal, hogy eleve tisztában lehessen aztán minden becsületes ember a mandátum-baksissal megfizetett renegátok későbbi, megrendelt és betanulandó felszólalásainak valódi értékével is, de a kormány kijelentéseinek komolyságával és megbízhatóságával is. A bel- és külföldi sajtó útján az egész világ figyelmét rá kell irányítani arra, hogy miképpen értelmezik itt nálunk a „tisztá választást”. Le kell leplezni a színészkedő Vajdát, aki kifelé és befelé egyaránt alakoskodik és szemforgatással hirdeti, hogy a kisebbségek jogos igényeinek érvényesüléséről gondoskodik. Hadd lássa meg minden itélkezésre hivatott bel- és külföldi politikus, államférfiu és gondolkodó, becsületes ember, hogy miképpen érvényesülnek nálunk ezek a jogos igények és milyen elbánásban részesülnek a legszentebb népjogok.

A Magyar Pártnak nem szabad addig beszűntetnie a kormány elleni harcot, míg teljes elégtételt nem kap a durván megsértett magyarság. Nem szabad megpihennie a pártnak, míg a vasárnapi bünfergeteg összes priékjei el nem vetették jól megérdemelt büntetésüket.

A második teendő a vasárnapi hóhértanácskozás szemben az itélkezés azok felett, akik saját népiüket állították a szuronyok elé, akik a saját véreik ellen használták fel a hatalom ostorcsapásait, akik hivatás és rátermettséggel nélkül a magyar nép akaratának brutális leigázásával surrantak be a szenátusba. A ma-

gyarságnak egyszer már véget kell vetnie annak, hogy választások alkalmával piacra lehessen vinni a magyarnak-születést, a magyar nevet és ebből anyagi előnyöket lehessen kicsiholni letört egzisztenciák talpraállítására. Ha a mindenkori kormányok nem akarják, vagy nem tudják belátni, hogy a szerződöttetett magyarokkal nem csaphatják be a világot; ha a kormányok mindig elkerülik a magyar néppel való kézsorítást és e helyett állandóan a renegátok büzös dudáit termelő melegágyakat öntözgetik az adófizetők keserves verejtékkel megszerzett pénzével: akkor a magyar népnek kell megkeresnie és megtalálnia a módot arra nézve, hogy ez az üzérkedés és ku-

fárgodás örökre véget érjen. Ki kell közsíteni minden magyart, aki a magyarság érdekeivel szembe helyezkedik. Aki nek elvi kérdésekben van mondani vagy reformálni valója, az a magyarság belső életében és a magyar nép ellenfeleivel való szövetség nélkül igyekezzék ki-harcolni meggyőződésének diadalát. De, aki mandátumszerzési és közönséges anyagi érdekből áll oda egységbontónak, aki a testvérei mellének szuronyt szegeztet, hogy ennek révén soha meg nem érdemelt tisztségbe cseppenjen; aki segítőkésznek nyújt a kisebbségi törekvések elgáncsolására: arra le kell sújtania a nép itélőszéke. Az ilyen magyaroknak nincsen helyük a magyar népközösségben. Az ilyen magyarokat ki kell zárni minden tisztességes magyar körből, hogy ez által is kifejezésre jusson az a kétségtelen tény, hogy ezek a politikai alkalmazottak nem beszélhetnek a magyarság nevében,

hogy ezek nem képviselik a magyarságot, hogy ezek leszakadtak a magyar törzsről, mely nem tűr meg magán korhadó galyakat.

Minden választásnál alkalmazott a kormány úgy nevezett magyarokat. És minden választásnál az erőszak és elnyomás eszközeivel juttatta ezeket szerephez. A magyar nép felháborodva és elkeseredve látta ezt és szenvedte ennek a bünös játéknak következményeit. De nem tett ez a nép, sem ennek vezetősége semmit, hogy ezekkel a külön utra tévelyedettekkel szemben egyszer döntésre kerüljön a sor. Most már betelt a mérték. Most már rendet kell teremtsünk a saját portánkon s amikor joggal követeljük, hogy a hatalmukkal visszaélő hatósági közegek bíróság elé állíttassanak és szigorúan megbüntessenek, akkor állítsuk a fajukat megtagadó politikai kalandorokat is itélőszék elé: a nép itélőszéke elé.

A „mongol elvtárs” véres multja

Gorgulov Pál, a Cseka embere volt és válogatott kinzásokkal vallatta áldozatait

Az orvosszakértők szerint Doumer gyilkosa túlfutott fantáziájú, de nem elmebeteg

Páris, július 27.

Doumer köztársasági elnök gyilkosának, Gorgulov Pál orosz emigráns orvosnak bünperében kedden délután folytatták a tárgyalást, amelynek legelső napját teljesen lefoglalta a vádlott kihallgatása. Gorgulov a hétfői tárgyaláson zavaros, kusza, fegyelmezetlen és határtalanul patétikus vallomást tett. Ugy viselkedik, mintha örült volna, vagy pedig nagy önfegyelmességgel utánozza az örületet, hogy fejét a nyaktólól megmenthesse.

Zavaros vallomásaiból azonban következtetésre juthatunk egy alapmotívum: Gorgulov minden áron tagadni igyekszik, hogy az orosz forradalom első éveiben összeköttetésben állott volna a kommunistákkal. A keddi tárgyalásnak éppen az volt a szenzációja, hogy egy orosz emigráns Gorgulov előéletének néhány homályba vesző részletét világította meg szemébe mondotta a gyilkosnak, hogy igenis, lelkes, sőt tulságosan is lelkes tagja volt a hírhedt Csekának, az orosz forradalom titkos rendőrségének.

GORGULOV, A — „MONGOL ELVTÁRS”

A keddi délutáni tárgyalást Gretry volt hadügyminiszter tanukihallgatásával kezdték meg, aki Reynaud volt igazságügyminiszterrel és Claude Farrère-rel, a világhírű íróval egyöntetűen mondotta el a merénylet lefolyását.

Ezután hallgatta ki a bíróság Lazarov orosz emigránst, a volt kozákok, aki a nagyszámu hallgatóság feszült izgalma között leplezte le az orosz népet és magasztos eszméjért küzdő merénylő sötét multját. Lazarev vallomása — amely a vád szempontjából rendkívül súlyos elbírálás alá esik, — a következőket tartalmazta:

Gorgulov Pál, aki a vizsgálat során és a bünper kihallgatásán is tagadni igyekezett, hogy az orosz forradalommal kapcsolatait lettek volna, 1920-ban igen nagy szerepet játszott a berendezkedő kommunista rendszerben. Ekkor Rostovban működött, mint a rettegett Cseka helyi vezetője. Gorgulov ebben az időben félelmetes hírnevet szerzett magának. Aki eléje került, az aligha szabadult épen a rostovi Cseka épületéből. Kegyetlen és vérszomjas ember volt Gorgulov, aki az elfogott emberekből a legválogatottabb kinzásokkal csikart ki val-

lomást. Neki, Lazarevnek is volt dolga a hírhedt Cseka-főnökkel. Gorgulov revolvermarkolattal verte a fejét s mikor ez a vallatási módszer nem mutatott eredményt, egyik hüvelykujját csavarta ki. De ő erre a kínzásra sem tett vallomást s a Cseka emberei Gorgulov utasítására úgy folytatták a kivallatást, hogy megtüzesített tüket szurtak a körmei alá.

— Gorgulov, — mondotta Lazarev, — azzal dicsekedett, hogy ezt a vallatási módszert ő találta fel és találmányára szerfelett büszke is volt. Gorgulovot különben ezekben az időkben, 1920. őszén és 1921. tavaszán, amíg Rostovban volt a Cseka vezetője, „mongol elvtársnak” nevezték.

— Mindez szemszemzetett hazugság! — kiáltotta közbe Gorgulov izgatottan. — Bünös provokáció!... Honfitársam elárul... Micsoda tragédia!... Bizonyosan a monarchisták fizették meg, hogy ellenem valljon...

Lazarev a továbbiakban elmondotta még, hogy 1921-ben Gorgulov elkerült Rostovba, a hol véletlenül ismét összetalálkoztak. Gorgulovot a találkozás nagyon meglepte s csodálkozásának kifejezését is adott, hogy Lazarevet még életben találta.

A következő tanu Kozolovszki orosz emigráns.

Vallomása ugyancsak rendkívül terhelő Gorgulovra. Kozolovszki szerint Gorgulov prágai tartózkodása alatt gyakran járt Oroszországban s kirándulásairól mindig sok pénzzel érkezett vissza. Gorgulov természetesen ezt a vallomást is rágalomnak minősítette.

A tanuk kihallgatása után Dreyfuss elnök felszólította az orvosszakértőket, hogy tegyék meg jelentésüket Gorgulov elmeállapotáról.

Genil Perrin hivatásos elmeszakértő megállapítása szerint Gorgulovnak ugyan tulteng a képzelőtehetsége, de azért nem elmebajos és nem is beszámíthatatlan. A vádlott, — eltekintve fiatal korában szerzett verbajtól, — semmiféle betegségben nem szenved.

Az orvosszakértő véleményének felolvasása közben Gorgulov összefüggéstelen közbekiáltásaival megzavarja a tárgyalás menetét.

— Szeressétek egymást, — ordította torka szakadtából. — Szeressétek anyatokat, mert a társadalom alapja a család.

Az orvosszakértői vélemény felolvasása után a védőügyvédek kérték, hogy az esküdteknek feladandó kérdések sorába harmadiknak vegyék fel a következőt is:

Örült-e Gorgulov, vagy beszámítható? Dreyfuss elnök ezek után a tárgyalást szerda délutánra halasztotta.

Végetért az Interparlamentáris Unió genfi ülészaka

Nincsenek megelégedve a leszerelési határozattal

Genf, július 27.

Az Interparlamentáris Unió kedden befejezte 28-ik ülészakát, melynek színhelye Genf volt. A keddi záróülésen határozati javaslatot fogadtak el, amely megállapítja, hogy a leszerelési konferencia a mai állapotában egyáltalán nem jelent biztosítékot a jövőre és határozatai messze maradnak azoktól a reménységektől, amelyeket a népek tápláltak a fegyverkezés enyhítése terén.

Erdekes, hogy a német delegáció tagjai az Unió záróülésének határozati javasla-

ta ellen szavaztak.

Apponyi Albert gróf, aki az Interparlamentáris Unió genfi ülészakájának alelnöke volt, hazaérkezett és a Pesti Hírlap számára nyilatkozatot adott. Ebben a következőket szögezte le:

Magyarország a leszerelési konferencián két nagy érdeket képviselt: Az egyik az volt, hogy az általános leszerelésben mentől messzebbmenőbb intézkedéseket sürgessen. A másik követelés az, hogy az államok jogegyenlőségét valósítsák meg.

Egészséges, napbarnított bőr
NIVEA CREME vagy NIVEA OLAJ
Nivea Creme Lei: 16.00 34.00 50.00 Nivea Olaj Lei: 55.00 55.00

Az Erdélyi róm. kath. Státus problémái*

A római Szentszék s a román kormány között kötött és lapunk egyik előző számában ismertetett egyezmény a Státus ellen a kulisszák mögött évek óta, a nyílt színen 9 hónap óta folyó küzdelem zárult le.

Minket a küzdelem elsősorban népkiszébségi, magyar szempontból érdekelt, mert magyar tömegek kulturális érdekeiről volt szó. Magyar szempontból vizsgáljuk magát a küzdelem lezáró egyezményt is.

A Státussal kapcsolatos jogviszonyok szabaddalmazott és kizárólagos szakértőjét, Ghibu professzort — mint tudóst, két vállra fektette az egyezmény. Hiába volt az égo szovinizmusból táplálkozó tudományos (?) munka, amely „a cél szentesíti az eszközt” machiavellista elv alapulvételével a történelemtudományok hamis tartalma ferdítésével is igyekezett tudományos alapot teremteni. Hiába volt az is, hogy a tudatlanságot is a tudomány fegyverei közé sorozta, amikor fogyatékos, sokszor a középiskolai tudás mértékét sem ütő nyelvi készsége következtében — nolens, volens — hibásan visszaadott szövegből vont le nekitetsző következtetéseket. Hiába volt az ádáz düh, a makacs kitartás, a nemzeti érdek vörös posztója, amit a román közvélemény lobogtatására a tömegek előtt mindig hévvel lobogtatott. Ezek a segédeszközök sem hozhatták meg a tudománytalan tudomány diadalát. Ghibu, a tudós, számszázalékosan bukkolt el, amikor a nagy haca-caré dacára az egyezmény megállapítja, hogy „mind-azok a javak, amelyek 1932. jan. 1-én a Státus birtokában és kezelésében állottak, (tehát az egész státusi vagyon), egyházi jellegűek” s kimondja, hogy: „eredeti rendeltetésüknek megfelelően a gyulafehérvári latin szert. katolikus egyház mai területén (tehát más egyházmegye kizárásával), fognak felhasználtni.”

Ez a megállapítás pontosan az ellenkezője annak, amit Ghibu professzor a maga speciális tudományos módszereivel elérni kívánt, amely szerint a Státus birtokában levő vagyon állami vagyon, amelyet a Státus rosszhiszeműen bitorol. Ez a rendelkezés pontosan ellenkezője annak, amit Ghibu ur akart, amikor követelte a vagyonnak a Státus kezéből brevi manu — rövid úton való elvételét.

Ghibu — a politikus — azonban győzelmet aratott.

Az ismertetett megállapításnak az kellett volna a következménye legyen, hogy az állam e vagyonok tekintetében — az állambiztonsági szempontból vett és önként értendő felügyeleti jogtól eltekintve — jelentse ki a maga deszinterimentjét s ne vessen gátat az eddig is egyházi szervként működő Státus munkájának folytatása elé.

Ezzel az egyedül észszerű, egyedül logikus eljárással szemben az egyezmény IV. szakasza a konkordátumra való hivatkozással a vagyonokra is kiterjeszti az állam ellenőrzési és felügyeleti jogát s ebből a célból, anélkül, hogy az állam-ellenőrzésnek bármilyen korlátot szabna, kötelezi a püspököt arra, hogy az évi működéséről jelentést tegyen, a költségvetést, a mérleget s a közgyűlések jegyzőkönyveit a kultuszminisztériumnak évenként bemutassa.

Az egyezmény nem áll meg itt. A bizalmatlanság további rendszabályokat diktál s ennek folyományaként a státusi vagyonjövodelemnek mikénti felhasználását a bukaresti r. kath. metropolita felügyelete és ellenőrzése alá is rendeli.

S végül felosztottnak jelenti ki azt a róm. kath. Státust, amely autonóm alapon, több mint 300 év óta intézte az egyházi kulturális s az ezekkel összefüggő vagyoni ügyeket s felállítja helyébe a régi státusgyűlés külső formáit megőrző, de intézési joggal nem bíró tanácsadó testületet a „Gyulafehérvári Latin Szeretarsú Katolikus Egyházmegye Tanácsa” elnevezéssel.

A szentszékekkel való tárgyalások eredményeként létrejött egyezmény tehát három tekintetben okoz változást.

Kiterjeszti az állami ellenőrzést —

*) Előkelő római katolikus közéleti férfiu tollából való ez a cikk s annál készségesebben közöljük, mert tárgyilagos ítéletében a magyarság közfelfogása fejeződik ki.

megfelelő korlátok állítása nélkül, nyilván az impériumváltozás előtti idők történelmi előzményének indokából, — figyelmen kívül hagyva, hogy a magyar király apostoli jogai az impériumváltozás kapcsán nem voltak örökölhetők s hogy ezek a jogok más hitet valló uralkodók által nem is gyakorolhatók.

Nem találja elegendő biztosítéknak a mindenkor püspök, a magas állású egyházfő személyes ellenőrző működését, hanem a püspökké való felszentelés tényével elismert erkölcsi kiválóság és megbízhatóság ellenére e püspök fölé további ellenőrző szervet létesít. Létesíti pedig az egyház jog normál szabályaitól eltérőleg, külön apostoli (szentszéki) megbízás alapján — s ugyanakkor az erdélyi püspök normál hatáskörének leszűkítésével, bárha az agrárreform során jelezték lenné vált vagyon a Codex Juris Canonici szabályaitól való eltérést nem indokolhatja meg.

Végül megfosztja és pedig a rólunk-nélkülünk módszer alkalmazásával Erdély katolikus közönségét attól a 300 éven át gyakorolt jogtól, hogy a saját kulturális érdekeit szolgáló s jelentékeny részben ugyanezen közönség adományaiból származó vagyon mikénti felhasználása felől megfelelő módon maga intézkedjék. Megfosztja ettől a jogtól, annak dacára, hogy a státusi vagyon gyarapodása — az agrárreform bekövetkeztéig — ennek az autonóm testületnek volt első sorban az érdeme, amikor ezen autonóm testület fejlesztette mai színvonalára a katolikus kulturát, anélkül, hogy működése ellen kifogás felhozható lett volna s annak dacára, hogy a közgyűlések és számadások nyilvánossága már magában kizárt minden visszaélést.

Az eredmény tehát a fokozottabb állami beavatkozás, a megcsontított püspöki hatáskör s a néprétegek megfosztása a saját kulturális igényeinek intézésétől.

Az egyház belső jogviszonyaira vonatkozó változással nem kívánunk foglalkozni. Csak azért tettünk erről is említést, mert ez a körülmény hatalmas érv amellett a nézetünk mellett, hogy az egész változást nem egyházi és nem népi érdekek követelték, hanem megkövetelte az a sovén politika, amely a magyar kisebbség kulturális feltételeit mind nehezebbé s a mindenkor kormánytól függőbbé akarja tenni. Ezért kellett az „irredenta” püspök „káros” működését „gutgesinnt” egyén működése alá helyezni addig is, amíg az ismeretlen jövőendő püspökök kezében sovén szempontból jobb kezekre lehet majd bízni a katolikus vezetését. Ezért a politikai célért kellett semmivé tenni az autonóm jogokat is akkor, amikor a kisebbségi egyezményben biztosított vallási és kulturális autonómiával is adósunk a kormánynak.

Az egyezmény ezt a célt fényesen el is éri. A tudományos téren való tökéletes kudarc után tehát mégis gratulálni lehet Ghibu urnak az elért politikai sikerhez. Sőt fátyolt is kell borítanunk kudarcára, mert nyilvánvaló, hogy a tudományos forma amúgy is csak politikai siker elérését célozta.

Nem gratulálhatunk azonban Pacelli biboros urnak s nem magának az egyháznak sem. Mert akár rövidlátók voltak s engedték magukat politikai eszközül felhasználtni, akár tudatosan váltak politikai eszközé a román kormány kezében, csak annak a lelkes és intenzív egyházi életnek tettek helyre nem hozható kárt, amit az autonómia kapcsán az egyházi életnek valóságos renaissancé-t jelentette.

Az autonómia szellemébe magát beleélt katolikus tömeget, amely rajongó szeretettel veszi körül áldozatkész főpásztort, joggal igaztja a jövőendő, amikor majd ismeretlen szellemű és ismeretlen nemzetiségű főpásztor kezébe kerül a kulturális és vagyoni ügyekre is kiterjedően megteremtett korlátlan hatalom. Joggal igaztja addig is a kétszeres ellenőrzés várható szelleméből keletkező helyzet, amelyet az egyházmegye lealázónak tart. Joggal kifogásolhatja, hogy a több, mint 300 éves, eredményekben gazdag múlt után a Szentszék jutalom gyanánt minden meghallgatás nélkül, egyszerűen felosztja azt a testületet, amelynek az erdélyi katolikus kultúra a maga létét köszönheti, holott a canonjog 4. és 5. canonjai szerint a testület működésének fenntartása lehetséges, sőt jogszerű volt

s így canonjogi akadályai a fenntartásnak nem voltak.

Az egyezmény után éppen ezekért alaposan tartunk a katolikus közszellem s a katolikus kultúra hanyatlásától, különösen akkor, ha az egyezményben az egyházfőnek adott jogok gyakorlása valamilyen ellenértékbe kerül azzal az erőteljes nemzeti érzéssel, amely a katolikus tömegeket jellemzi.

A szentszék mindezek szerint súlyos felelősséget vállalt magára, amikor az erdélyi egyházmegye új küzdelmek lehetőségének tette ki s megrendítette azt a hitet, hogy az egyház keretén belül a katolikus politikai befolyásoktól mentesen leendő képes a maga kulturális érdekeit kielégíteni.

Bírálatunk megírása után jelent meg Gyárfás Elemér tollából az egyezménynek felhivatalos jellegű ismertetése.

Ez az ismertetés is leszögezi, hogy a státus „nem állott ellentétben az egyházi törvény egyetlen rendelkezésével sem, sőt az 1520—21 canonok kifejezetten ismernek a szokásjog által teremtett hasonló alakulatokat”, de — állapítja meg Gyárfás Elemér —: „az egyházzal való szerves kapcsolat nélkül az önálló jogi személyiség sokak előtt elfogadhatatlannak tetszett”.

Szerintünk a státusnak az egyházzal való szerves kapcsolata meg volt, mert hivatalból volt elnöke maga a püspök s mert a tagok egyharmad része ismét csak hivatalból s meghatározott kategóriák szerint az egyházi rendből választott, illetve állásánál fogva nyert tagsági jogot. Egyházi szempontból tehát — főleg a gyakorlatilag is munkaképesnek bizonyult 300 éves múlt után — újítás szükségességéről beszélni nem lehet. Ha újítások mégis történtek, csak politikai okokból történhettek. Azt természetesen — kívülről nem dönthetjük el, hogy a román kormány, vagy a szentszéki kormányzat volt-e az, amely előtt „az önálló jogi személyiség elfogadhatatlannak látszott.” E kérdésben világosabb magyarázat lett volna szükséges.

A felhivatalos magyarázatnak azt a kitételét nem akceptálhatjuk, hogy az egyezmény I. szakasza értelmében „az átalakult Státus tölti be az 1520 és 1521 canonokban előírt hatáskört”. És nem akceptálhatjuk azt a magyarázatot sem, hogy: „az I. szakasz a Szentszék részéről annak elismerését jelenti, hogy nálunk a különleges helyi jog és ősi szokás alapján már korábban történt gondoskodás a hatáskör ellátásáról s hogy ez a jövőre is biztosított”.

Ellenkezőleg!

Átalakult Státus nincs. A Státus fel van oszlatva (egyezmény X. pontja), ami pedig fel van oszlatva, az megszűnt, — az többé hatáskört be nem tölthet.

Az új Egyházmegyei Tanács különben sem azonos a volt Státussal. Más a neve, más a hatásköre, más határozatainak jogi jellege, más a működése felett gyakorolt ellenőrzési mód, nem jogok s főleg nem a Státus jogainak alapja. Egyetlen, de csak formai közösség az, hogy a Tanácsba is küldetnek képviselők választás útján s hogy a Tanács intéző szervét is igazgatótanácsnak keresztelték, de más a választások módja, más a választáshoz való jog, s ismertetlen az igazgatótanács hatásköre.

Ha pedig az új Tanács mit sem vett át a Státustól, — sem vagyont, sem jogokat, sem szervezetet, akkor átalakult, Státusról sem lehet beszélni, még akkor sem, ha a felosztás jogszünetítő hatással nem bírna.

A Státus felosztása után a helyi jog és ősi szokás alapján nyugodt hatáskör betöltéséről sem lehet szó. A helyi jog a Státus által gyakorolt jog volt, az ősi szokás a helyi jog gyakorlásának módja volt s a mikor az ősi szokás alapján helyi jogot gyakorló Státus felosztottnak nyilvánítottát, hatalmi alapon betiltatott az ősi szokáson alapuló joggyakorlat maga is. A jogfolytonosság hiánya okából éppen ezért a helyzet az, hogy a Tanács a megszűntnek nyilvánított, sőt betiltott Státus ősi szokásaira jogokat nem alapíthat s ilyen jogokra nem hivatkozhatik, hanem — Gyárfás szerint — csak panaszkodhatik a Szentszéknél. Ennek pedig gyakorlati értéke vajmi vitás.

Gyárfás szerint a Státus hatáskörének lényegét az egyezmény I. szakasz 2. bekezdése s különösen a II. szakasz 2. bekezdése megfelelő módon a Tanács részére is biztosítja.

Ismét csak téves álláspont.

Az I. szakasz szerint a Tanács a Codex Juris Canonici 1520 és 1521 canonjai által előírt hatáskört tölti be. A II. szakasz szerint az 1521 canon 2. paragrafusában írt hatáskört az ugyanezen szakaszban megállapított korlátok közt gyakorolhatja.

Az 1520 canon 1. paragrafusa azt rendeli, hogy a püspök gondoskodik egy tanács létesítéséről s két vagy több, amennyire lehetséges, a világi jogban is jártas férfiuat hívjon meg a tanácsba a káptalan meghallgatásával, ha törvény vagy jogszokás szerint vagy más egyenértékű módon már nem volna erről a tanácsról

gondoskodva.

Eddig az volt a helyzet, hogy a püspök ezt a tanácsot nem létesítette, mert státusi szervezetben meg volt már a szokás folytán, illetve más egyenértékű módon a megfelelő gondoskodás. S helyett — ennek ellenére — mégis szerveztetik a Tanács, az csak megállapítását jelentheti, hogy nincs hiányzik a Tanács szerepét jogszokás alapjánól módon betöltő szerv. Jelenti hát a Tanács összehívása a Státus nevelőjét, a Státusnak, mint nem alkalmas nem hivatalos szervnek felmentését.

S hogy az 1520 canon szerinti hatáskör mily messze esik a Státus hatáskörének fogalmától, mutatja a 5. paragrafus, mely szerint a Tanács tagjai csak tanácskozási joggal bírnak, hacsak az általános jog vagy az alapító levelekben kifejezett szándék az ő beleegyezésüket nem kívánja.

S ami legfontosabb, az 1520 canon 1519 canonban írt feladatok jobb megvalósítására rendeli a Tanács létesítését, 1519 canon pedig kizárólagosan az egyházi javak kezelésére vonatkozik. A Tanács hatásköréből tehát kiesik a kulturális ügyek irányításának joga — úgy, hogy a vagyonkezelés kérdésein kívül a Tanács még csak véleménynyilvánítási joga sem bír.

Ennek megfelelően a Gyárfás által kiemelt jogbiztosítékként kiemelt 1521 canon 1. paragrafusa is egyenesen gazdasági tanácsnak is nevezi a létesített tanácsot s ismételt és kizárólag javak kezeléséről beszél s a még jobban kiemelt paragrafus ezek után azt mondja, hogy „ha a világiaknak az egyházi javak kezelésében akár a törvényes alapítólevél intézkedése alapján, akár a létesítés jogán, akár a püspök akaratából része van mindazáltal az egész vagyonkezelés egyházmegyéjében s a püspök látogatására számadóra vonási és ellenőrzési jogának épségben tartásával történjék”.

Nem az „ügyeket” általában intézi tehát a Tanács, hanem ismét csak a vagyonkezelést.

Hol áll a Státus fogalmától ez a karnárszerep?!

Meg aztán abban az 1520. 1521 canonban nincsen szó jogokat teremtő ősi szokásokról. Ha ilyen szokások elismertetésnek, — amint már kifejtettük —, nem volna Tanács, mert a Tanács és az ősi szokásjogon alapuló szervezet egymást kizáró fogalmak — ha volna ősi szervezet, nem volna tanács.

Gyárfás szerint a fenn teljes szövegben ismertetett 2. paragrafus „félreértés nem tükröződő módon való elismerése” annak, hogy ezekben a kezdetekben (itt még vagyonjogokról s nem az általánosabb működési kört felölő s a Státus hatáskörébe tartozott ügyekről beszél) a Státus létesítésekor szerzett jogcím és ősi szokás alapján a világiakat jogok illetik meg, kik e jogokat a 2. paragrafus szerint saját jogcímükön gyakorolhatják”.

Vaskos tévedés!

Az 1521 canon a világiak működését három alapon teszi lehetővé: a törvényes alapító levél alapján, a létesítés jogcímén s a püspök akaratára alapján. Ez a szakasz ősi szokásról nem beszél s más jogcím működésre nincs. Azt aztán, hogy Gyárfás melyik jogcímről olvassa ki a „Státus létesítésekor szerzett jogcím és ősi szokás alapján” megillető jogokat, még csak el sem lehet képzelni. Gyárfás ellenmondást nem tűrő megállapítása tehát csak pium desiderium, de nem komoly jogászai s nem a kanonjogon alapuló megállapítás.

Ezek után mi is ismételjünk Gyárfással. Az egyezmény II. szakasza tehát győnyörű (!?) elismerése a Státus ősi autonómiájának s a Státus világi tagjai ősi jogainak. Csakhogy mi a „győnyörű” jelző azzal a hangnemen ejtjük ki, amelyet a székely akkor használ, amikor kerüli a durva szót s mégis kifejezést akar adni elégtelenségének, sőt megbotránkosásának.

Az elmondottak után ismét csak nem gratulálunk Pacelli biborosnak, aki Gyárfás szerint nagyon meg volt elégedve az adtal, amit adott.

De nem gratulálunk Gyárfás Elemérnek sem, mert a keserű pilula mosolygós arccal való lenyeléséhez igen áttetsző orvost választott a maga magyarázataival. Az ostya kiszakadt s érezzük, sokáig örökre fogjuk érezni szájunkban a keserű pilula sirási ingert előidéző ízét.

Gyárfás koncilias magyarázatainak méltatását ezzel befejeztük, megadva kritikánkat arról, ami ismertető cikkében benne foglaltatik.

Most már, kérdezzük, miféle előnyök rejt magában a kormányfelügyelet, a metropolita ellenőrzési joga, az a vélemény (!), hogy a latin szertartású püspök gör. kat. lelkész fog fizetni a gör. kat. ifjak lelkiépítésére?

Igaz van Gyárfásnak. Ne emlegetjük. Ezek valóban nem tehetik már rosszabbul a kérdés megoldását, mert a katolikus népi érdekek sorsát — ha nem is megde holnap — a Gyárfás fejtegetései érintett kérdések amúgy is megpecsételik.

K. B.

A statárium megszűnt, de a diktatura megmaradt Németországban

Helyet csinálnak a nemzeti szocia listáknak a porosz hivatalokban
Csehszlovákia mozgósított a cseh-német határon

Berlin, július 27.

A stuttgarti kompromisszum után, a melyet Papen birodalmi kancellár és poroszországi birodalmi biztos kötött a renitensnek mutakozó délnémet államokkal és a lipcei állambíróság döntése után a német események sorában csak platonikus jelentőségű az az újabb rendelkezés, amely a július 20-án kihirdetett statáriumot megszüntette. Ennek bekövetkeztét egyébként hétfőn este a birodalmi gyűlés felügyelő bizottságának ülésén Papen kancellár hivatalosan is bejelentette. Keddre már meg is jelent az erre vonatkozó rendelet, úgy, hogy a poroszországi statárium hatnapos múlt után hivatalos formában meg is szűnt.

A statárium tehát, amelyet a választások érdekében, a szélsőséges pártok véres polgárháborújának megakadályozására hirdettek ki, megszűnt, de megmaradt a diktátor. Papen birodalmi biztos kinevezését természetesen nem vonták vissza. A statáriumot ugyanis — ha arra szükség lenne — minden pillanatban újra kihirdethetik, ha azonban a birodalmi biztos, azaz diktátor kinevezését visszavonnák, azt még egyszer semmiképpen sem ültethetnék a német nép nyakára. Olyan simán mint mostan, bizonyára nem.

A helyzet tehát az, hogy a kivétles intézkedések hatálya megszűnt, de azért a statárium eredményei továbbra is megmaradtak. Papen a maga szempontjából

sikeres taktikai fogással nem adott amnesztiát a statárium ideje alatt életbe léptetett rendelkezésekre és a visszavonó rendeletben határozottan leszögezi, hogy továbbra is érvényben maradnak a lapbeszüntetésre vonatkozó rendeletek, melyeket a statárium ideje alatt adtak ki. Az elnémított baloldali sajtó tehát továbbra is néma marad.

Tovább folyik a nagytakarítás

Körülbelül két évvel ezelőtt, még Brüning kancellár idejében megjelent egy rendelet, amely eltiltotta, hogy szélsőséges pártok tagjai — nemzeti szocialisták és kommunisták — közhivatalt vállalhassanak. Most a porosz belügyminiszterium javaslatot tett a birodalmi kormányra arra, hogy ezt a rendeletet helyezze hatályon kívül.

A birodalmi kormány berlini jelentése szerint már foglalkozik is ezzel az indítvánnyal és nem lehet kétséges, hogy el is fogadja. Természetesen azonban, hogy a szélsőséges pártok közül csak a nemzeti szocialistákat dugják hivatalokba. A kommunistákra a feloldás nem vonatkozik.

Csak őszre várható végleges döntés a volt porosz kormány ügyében.

Ismeretes, hogy a lipcei közigazgatási bíróság hétfőn a Braun-kormány elcsapott minisztereinek keresetét elutasította.

Bumke dr. a legfelsőbb bíróság elnöke, tegnap, kedden már meg is kezdte nvári szabadságát, amely előreláthatólag szeptemberig tart. A lipcei jelentések szerint szabadságideje alatt is foglalkozik az elcsapott porosz kormány ügyével, amelyben a végleges döntést még nem hozta meg a közigazgatási bíróság. Valószínű, hogy erre szeptember előtt Bumke dr. szabadsága miatt nem is kerül sor.

Hol lesz azonban Németország szeptemberre ezekről a kérdésekről?

Schleicher tábornok harcias rádióbeszéde.

A nap szenzációja egyébként Schleicher tábornok, a német diktátornak a rádióban tartott beszéde. A birodalmi hadügyminiszter hangsúlyozta, hogy katonának legkellemetlenebb a diktatura, mert a katonának nem szívesen politizál. — Merőben visszautasította a baloldalt az azt állítását, mintha Németország háborús biztonsága, a mai katonai berendezkedés mellett kielégítő volna. Élesen támadta Franciaországot, amely a határokon lázasan fegyverkezik, miközben Lausanneban és Genfben a leszerelésről hangoskodik.

A hadügyminiszter háborús beszéde lándzsát tört amellett, hogy Németországnak is fokozottabb fegyverkezési tempót kell vennie.

Miniszterelnökjelöltek kerestetnek!

Maniu aggályát Szinajában sem sikerült eloszlatni

Maniu, Mihalache és Junian nem akarják a miniszterelnöki tárcát

Bukarest, július 27.

A szinajai tanácskozások már véget értek, de ebben a pillanatban még sejtetni sem lehet, hogy a kormánypárt vezérei milyen határozatokat hoztak.

E tanácskozásokkal kapcsolatban az a legérdekesebb, hogy Vajda azokon nem is vett részt. Illetőleg: Vajda miniszterelnök csak az utolsó pillanatban érkezett meg kedden délután Szinajába.

Maniunak aggódalmái vannak. Ezeket az aggodalmakat a bukaresti lapok finoman és sokat sejtetően „alkotmányos aggodalmaknak” nevezik. Ezeket az alkotmányos aggodalmakat Szinajában sem sikerült eloszlatni. Legalább is a jelek szerint nem. Maniu tehát visszavonultságából nem lép ki, nem vállalja a kormányelnökséget.

De nem vállalja Mihalache sem. És

nem akar kötélnek állani Junian sem, akinek puhítására Mirto és Mihalache utaztak le Targul-Jiuba.

Vajda megérkezik Szinajába.

Vajda Sándor miniszterelnök Tilea Viorel államtitkárral együtt kedden délután érkezett meg Szinajába. Utazásának híre a bukaresti politikai körökben nagy izgalmat és érdeklődést váltott ki, mert a jól értesültek úgy tudták, hogy egyenesen az uralkodó kívánságára tette meg ezt az utat. S célja az lett volna, hogy Maniu Gyulát, a romániai belpolitika Fabius Cunctatorát meggyőzze régi „alkotmányos aggályainak” megszűnéséről.

Maniu Gyula, akinek az volt a szándéka, hogy Szinajából egyenesen Badacsonyba utazik vissza, ezt a szándékát nem valósíthatta meg. Szerdán reggel

ugyanis a királyi kabinetiroda arról értesítette Maniut, hogy az uralkodó kívánságára szerdán délből kihallgatásra kell jelentkeznie. Maniu tehát Szinajából Vajda miniszterelnök társaságában Bukarestbe utazott és jelentkezett az uralkodó előtt. Károly király a nemzeti parasztpárt vezérét meghívta ebédre. Maniu kihallgatása még a délutáni órákban is tartott.

Maniu meghívása a királyi palotába természetesen az összes eddigi kombinációkat felborította. Még nem lehet tudni, hogy a badacsonyi remete audienciája milyen változást jelenthet, az azonban bizonyos, hogy Bukarest politikai körei igen nagy jelentőséget tulajdonítanak annak. A nemzeti parasztpárt központi végrehajtó bizottságát délután öt órára újból tanácskozássra hívták össze.

Egy varsói lap kommentárja az orosz-lengyel megemlékezési egyezmény aláírásához

Varsó, július hó 27.

A lengyel sajtó rendkívül élénken foglalkozik azzal a nagyjelentőségű eseménnyel, hogy az orosz-lengyel megemlékezési szerződést hétfőn Moszkvában aláírták. A lengyel főváros sajtója általában örömdetesnek itéli az egyezmény megkötését, amelytől a lengyel-orosz viszony elmélyülését remélik. Ilven értelembe jött például a Gazeta Polska, Varsó egyik legnagyobb napilapja: egyik legnagyobb napilapja.

Egy másik lap többek között ezeket írja:

— A szerződés legnagyobb eredménye hogy egy esetleges német támadás idején Oroszország teljesen semleges marad. Ez a tény súlyos csapást mér a rapallói egyezmény kikötéseire.

— Ha pedig Románia nehézségeket támasztana, akkor nyilván le kell szögezni és meg kell a román diplomáciával érinteni, hogy Lengyelország számára sokkal fontosabb a biztonságban levő hosszú orosz határ, mint a román szövetség!

Ez természetesen csak egyes lengyel lapok véleménye, a hivatalos álláspont az, hogy Romániát is össze kell hozni a szövettel.

Poturca igazságügy-miniszter purifikál

Bukarest, július 27.

Poturca igazságügyminiszter ma rendeletet küldött szét a törvényszékekhez, amelyeknek elnökeit arra figyelmeztette, hogy hivatalbéli visszaélések miatt rengeteg bünvádi eljárást indítottak, viszont idáig még nagyon kevés esetben hoztak ítéletet. Az igazságügyminiszter tehát felszólítja a törvényszéki elnököket, hogy a hivatalbéli visszaélések miatt folyamatban lévő bűnügyekről sürgősen küldjenek jelentést a minisztériumba, amely ezekben az ügyekben végre tiszta helyzetet akar teremteni, mert a bírói kar tekintélyét nem lehet lejáratni a tisztviselői visszaélések eltussolásával.

Az új fürdőtrikó

tegnap debütált a pozsonyi Lidón s az erre vonatkozó nézetek, — miként maga a trikó is — két részre oszlottak. A trikó egy kis nadrágocskából áll alul, felül pedig... hát! Is-tenem, ami felül van, az inkább mellékes, vagy inkább melles, mint ékes, vagyis mondhatni attól függ: ha kevésbé melles, kevésbé ékes s még sokféleképp lehet variálni ezt a mellékes valamit. Az alul levő főrésszel és a felül levő alábrendelt valamivel között folytatottsági megszakítás van, aminek révén egy arasznyi szabad térség maradt a trikó két része között. Ez az arasznyi szabad tér az, amin aztán a vélemények eltérőeknek bizonyultak. Az egyik csoportba tartozott két mellettem álló fiatal fiú — olyan negyedik gimnazisták lehetnek —, akik között a következő beszélgetés folyt le erre vonatkozóan:

— Nézd te, azt a márit, azzal az izével. Jé, ez egészen új.

— Ugyan menj, a mamám már tavaly ilyenben máskált Riccioneban a strandon és a többiek is.

— Ennek is jó élvágya lehet... nézd.

— Biztos azért vett ilyen izét, mert a rendes trikóba nem fért bele.

— A, nem azért. Te, a korzón, ami van, az a bár, meg a többi bároknak a hirdetési képein is a nők mind ilyen trikókat viselnek, biztosan erre buknak a nagyok.

Az egyik csoport tehát, a fiatalság, objektíven itéli meg az új diványt, és nem helyesel, de nem is rosszul megállapítja, hogy „arra buknak a nagyok”, tehát mint nő csábességet akceptálta az új „elszakíthatatlan Guttman”-trikót, amit azonban a két munkás, ugylátszik, mégis addig huzott, amíg elszakították és így lett belőle divat. A másik csoportba tartoznak a felnőttek, akik nem annyira az eredeti igazság, mint inkább egyéni szémszögek szerint itélik meg a helyzetet.

Két nő véleményét is hallottam.

Az egyik ezt mondta: Jaj, de pocsek. Hát nekem kislán a szemem ilyenét felvenni. Kérlek, igazán mindennek van határa. Utó-pegre akkor az ember mindjárt jöjjön nadrágban és melltartóban. Hát ez szép? Pfuj.

A másik: Ugyan ne izgulj. Nekem nagyon tetszik. Ha a Sanyi nem lenne olyan prűd alak, már én is régen ilyen viselnék.

Az első szónok években a harmincötön és kilökben a hetvenötön felül volt, a második pedig csinos, fiatal hölgyike.

A férfiak megnézték az új produkciót, megfordultak utána néhányan és nem szóltak semmit. Ők már láttak ilyen. Még illyennebbet is. Láttak már ennél többet, vagyis ennél kevesebbet is. A férfiaknak már semmi sem különös, nem új, minket már csak az hozza ki a sodrunkból, ha egy nő állig felöltözve jelennek meg valahol. Minden évad elvisz egy darabkát a női ruhából s előre tudom, hogy a két kis gimnazista úgy negyvenötven év múlva ezeket fogja mondani a strandon:

— Nézd, te... egy nő az?... van valami rajta... Ejnye de furcsa...

— Ruha az, kedves öregem, már nem emlékszel rá? Azelőtt ilyesmit viseltek a nők, ruhát. Megjegyzem, az én lányom már tavaly felvett egyszer ruhát valami strandünepségen... Riccioneban. Bizony, én szégyellem is magam eléggé, de hát az anyja azt mondta, csak ne avatkozzam bele, ma már nem lehet másképp feltűnést kelteni...

— Biztosan valami züllött nő lehet.

— Hm... Nézd, kicsoda nő ez... Elvégre egy kisoárosban ezt mégsem teheti egy tisztességes nő fényes nappal...

— Hát bizony, vannak ilyen furcsa nők, akik selymet, csipkét meg mifénéit raknak magukra és azzal akarnak hatást keltetni. Sajnos, a rendőrség ezt télenül nézi és türi... Haj-haj, romlanak az erkölcsök, visszaesünk a huszadik század erkölcsi posványába... Ruhát merjen egy nő nyilvános helyen felvenni, hallatlan-hallatlan...

hg.

Kedvezően intézték el a fiatalok s offörök hajtási engedélyének kérdését

Brassó, július 27.

Az 1929 október 22-én megszavazott közlekedési törvény 36-ik szakasza és az 1931 január 10-ikén megjelent végrehajtási utasítás 36-ik szakasza alapján 1931 november 5-ki kelettel azoktól a sofföröktől, akik még nem érték el 21-ik életévüket, a hajtási engedélyt bevonják. Ez a rendelkezés egyedül Brassó megyében 180, az ország területén pedig sok-sok ezer fiatal sofförnek vette el mindennapi kenyerét.

A sérelmes intézkedés visszavonása érdekében Szabó Béni kamarai képviselő több kérvényt adott be a belügyminisztériumhoz. 1932 márciusában pedig Stefanescu belügyminisztériumi vezérigazgatóhoz, azt kérve, hogy 18—21 éves sofföröknek nagykorúságuk napjáig is ideiglenes engedélyt adjanak, hogy keresetüket ne veszítsék el. Most aztán a belügyminisztérium a brassói rendőrkészura útján arról értesítette Szabó Béni képviselőt, hogy 8695—932 sz. rendeletével a kértet teljesítette. Így tehát azok a 18—21 éves sofförök, akik a ko-

rábbi törvény rendelkezéseinek eleget téve szerezték meg hajtási igazolványukat, ideiglenes engedélyt kapnak a hajtásra a szülők anyagi felelőssége mellett. Ha pedig 21-ik évüket betöltik, akkor minden külön vizsga nélkül kaphják meg a rendes hajtási igazolványt, csak éppen a könyvecske kiállítás díját kell megfizetniük.

Mozgósítás a cseh-német határon

Prága, július hó 27.

A vasárnapra kitűzött németországi választások miatt Csehszlovákia igen nagy az izgalom. Hivatalos körökben attól tartanak, hogy a cseh-német határon súlyos tüntetések és rendzavarások lesznek. A csehszlovák kormány erre való tekintettel elhatározta, hogy a karbatalmi osztágot a cseh-német határ mentén mindenütt megerősítik, hogy a rendzavarásoknak még idejében elejét vehessék.

A statárium megszűnt, de a diktatura megmaradt Németországban

Helyet csinálnak a nemzeti szocialistáknak a porosz hivatalokban
Csehszlovákia mozgósította a cseh-német határon

Berlin, július 27.

A stuttgarti kompromisszum után, a melyet Papen birodalmi kancellár és poroszországi birodalmi biztos kötött a renitensnek mutakozó délnémet államokkal és a lipcei állambíróság döntése után a német események sorában csak platonikus jelentőségű az az újabb rendelkezés, amely a július 20-án kihirdetett statáriumot megszüntette. Ennek bekövetkezését egyébként hétfőn este a birodalmi gyűlés felügyelő bizottságának ülésén Papen kancellár hivatalosan is bejelentette. Keddre már meg is jelent az erre vonatkozó rendelet, úgy, hogy a poroszországi statárium hatnapos mult után hivatalos formában meg is szűnt.

A statárium tehát, amelyet a választások érdekében, a szélsőséges pártok véres polgárháborújának megakadályozására hirdettek ki, megszűnt, de megmaradt a diktátor. Papen birodalmi biztos kinevezését természetesen nem vonták vissza. A statáriumot ugyanis — ha arra szükség lenne — minden pillanatban újra kihirdethetik, ha azonban a birodalmi biztos, azaz diktátor kinevezését visszavonnák, azt még egyszer semmiképpen sem ültethetnék a német nép nyakára. Olyan simán mint mostan, bizonyára nem.

A helyzet tehát az, hogy a kivétlen intézkedések hatálya megszűnt, de azért a statárium eredményei továbbra is megmaradtak. Papen a maga szempontjából

sikeres taktikai fogással nem adott amennyit a statárium ideje alatt életbelépített rendelkezésekre és a visszavonó rendeletben határozottan leszögezi, hogy továbbra is érvényben maradnak a lapbeszüntetésre vonatkozó rendeletek, melyeket a statárium ideje alatt adtak ki. Az elnémított baloldali sajtó tehát továbbra is néma marad.

Tovább folyik a nagytakarítás

Körülbelül két évvel ezelőtt, még Brüning kancellár idejében megjelent egy rendelet, amely eltiltotta, hogy szélsőséges pártok tagjai — nemzeti szocialisták és kommunisták — közhivatalt vállalhassanak. Most a porosz belügyminisztérium javaslatot tett a birodalmi kormányra arra, hogy ezt a rendeletet helyezze hatályon kívül.

A birodalmi kormány berlini jelentések szerint már foglalkozik is ezzel az indítvánnyal és nem lehet kétséges, hogy el is fogadja. Természetesen azonban, hogy a szélsőséges pártok közül csak a nemzeti szocialistákat dugják hivatalokba. A kommunistákra a feloldás nem vonatkozik.

Csak őszre várható végleges döntés a volt porosz kormány ügyében.

Ismeretes, hogy a lipcei közigazgatási bíróság hétfőn a Braun-kormány elcsapott minisztereinek keresetét elutasította.

Bumke dr. a legfelsőbb bíróság elnöke, tegnap, kedden már meg is kezdte nyári szabadságát, amely előreláthatólag szeptemberig tart. A lipcei jelentések szerint szabadságideje alatt is foglalkozik az elcsapott porosz kormány ügyével, amelyben a végleges döntést még nem hozta meg a közigazgatási bíróság. Valószínű, hogy erre szeptember előtt Bumke dr. szabadsága miatt nem is kerül sor.

Hol lesz azonban Németország szeptemberre ezekről a kérdésekről?

Schleicher tábornok harcias rádióbeszéde.

A nap szenzációja egyébként Schleicher tábornok, a német diktátornak a rádióban tartott beszéde. A birodalmi hadügyminiszter hangsúlyozta, hogy katonának legkellemetlenebb a diktatura, mert a katonának nem szivesen politizál. — Merőben visszautasította a baloldalt az azt az állítást, mintha Németország háborús biztonsága, a mai katonai berendezkedés mellett kielégítő volna. Élesen támadta Franciaországot, amely a határokon lázasan fegyverkezik, miközben Lausanneban és Genfben a leszerelésről hangoskodik.

A hadügyminiszter háborús beszéde lázadását tört amellett, hogy Németországnak is fokozottabb fegyverkezési tempót kell vennie.

Poturca igazságügy-miniszter purifikál

Bukarest, július 27.

Poturca igazságügyminiszter ma rendeletet küldött szét a törvényszékekhez, amelyeknek elnökeit arra figyelmeztette, hogy hivatalbeli visszaélések miatt rengeteg bünvádi eljárást indítottak, viszont idáig még nagyon kevés esetben hoztak ítéletet. Az igazságügyminiszter tehát felszólítja a törvényszéki elnököket, hogy a hivatalbeli visszaélések miatt folyamatban lévő bünyügyekről sürgősen küldjenek jelentést a minisztériumba, amely ezekben az ügyekben végre tisztá helyzetet akar teremteni, mert a bírói kar tekintélyét nem lehet lejáratni a tisztviselői visszaélések eltussolásával.

Az új fürdőtrikó

tegnap debütált a pozsonyi Lidón s az erre vonatkozó nézetek, — miként maga a trikó is — két részre oszlottak. A trikó egy kis nadrágszokából áll alul, felül pedig... hát lstenem, ami felül van, az inkább mellékes, vagy inkább melles, mint ékes, vagyis mondhatni attól függ: ha kevésbé melles, kevésbé ékes s még sokféleképp lehet variálni ezt a mellékes valamit. Az alul levő fürdő és a felül levő alábbrendelt valami között folytatóságosági megszakítás van, aminek révén egy arasznyi szabad térség maradt a trikó két része között. Ez az arasznyi szabad tér az, amin aztán a vélemények eltéréseknek bizonyultak. Az egyik csoportba tartozott két mellettem álló fiatal fiú — olyan negyedik gimnazisták lehettek —, akik között a következő beszélgetés folyt le erre vonatkozóan:

— Nézd te, azt a márit, azzal az izével. Jé, ez egészen új.

— Ugyan menj, a mamám már tavaly ilyenben máskált Riccioneban a strandon és a többiek is.

— Ennek is jó élőgya lehet... nézd.

— Biztos azért vett ilyen izét, mert a rendes trikóba nem fért bele.

— A, nem azért. Te, a korzón, ami van, az a bár, meg a többi bároknak a hirdetői képein is a nők mind ilyen trikókat viselnek, biztosan erre buknak a nagyok.

Az egyik csoport tehát, a fiatalság, objektíven ítéli meg az új diványt, és nem helyesel, de nem is rosszul megállapítja, hogy „arra buknak a nagyok”, tehát mint nő csábesszékét akceptálta az új, elszakíthatatlan Guttman-trikót, amit azonban a két munkás, ugylátszik, mégis addig húzott, amíg elszakították és így lett belőle divat. A másik csoportba tartoznak a felnőttek, akik nem annyira az eredeti igazság, mint inkább egyéni szemszögek szerint ítéli meg a helyzetet.

Két nő véleményét is hallottam.

Az egyik ezt mondta: Jaj, de pocsek. Hát nekem kislánka a szemem ilyen felben. Kérlek, igazán mindennek van határa. Utópégre akkor az ember mindjárt jöjjön nadragban és melltartóban. Hát ez szép? Pfu.

A másik: Ugyan ne izgulj. Nekem nagyon tetszik. Ha a Sanyi nem lenne olyan prűd alak, már én is régen ilyen viselnék.

Az első szónok években a harmincötön és kilőbban a hetvenötön felül volt, a második pedig csinos, fiatal hölgyike.

A férfiak megnézték az új produkciót, megfordultak utána néhányan és nem szoltak semmit. Ők már láttak ilyet. Még ilyennebbet is. Láttak már ennél többet, vagyis ennél kevesebbet is. A férfiaknak már semmi sem különös, nem új, minket már csak az hozna ki a sodrunkból, ha egy nő állig felöltözve jelennek meg valahol. Minden évad elvisz egy darabkát a női ruhából s előre tudom, hogy a két kis gimnazista úgy negyvenötven év múlva ezeket fogja mondani a strandon:

— Nézd, te... egy nő az?... van valami rajta... Ejnye de furcsa...

— Ruha az, kedves öregem, már nem emlékszel rá? Azelőtt ilyesmít viseltek a nők, ruhát. Megjegyzem, az én lányom már tavaly felölt egyszer ruhát valami strandünnepeken... Riccioneban. Bizony, én szégyentem is magam eléggé, de hát az anyja azt mondta, csak ne avatkozzam bele, ma már nem lehet másképp feltűnést kelteni...

— Biztosan valami züllött nő lehet.

— Hm... Nézd, kicsoda nő ez... Elvégre egy kispárosban ezt mégsem teheti egy tisztességes nő fényes nappal...

— Hát bizony, vannak ilyen furcsa nők, akik selymet, csipkét meg mifénet raknak magukra és azzal akarnak hatást kelteni. Sajnos, a rendőrség ezt télenül nézi és türi... Haj-haj, romlások az erkölcsek, visszaesünk a huszadik század erkölcsi posványába... Ruhát merjen egy nő nyilvános helyen felvenni, hallatlan-hallatlan...

hg.

Miniszterelnökjelöltek kerestetnek!

Maniu aggályát Szinajában sem sikerült eloszlatni

Maniu, Mihalache és Junian nem akarják a miniszterelnöki tárcát

Bukarest, július 27.

A szinajai tanácskozások már véget értek, de ebben a pillanatban még sejtetni sem lehet, hogy a kormánypárt vezérei milyen határozatokat hoztak.

E tanácskozásokkal kapcsolatban az a legérdekesebb, hogy Vajda azokon nem is vett részt. Illetőleg: Vajda miniszterelnök csak az utolsó pillanatban érkezett meg kedden délután Szinajába.

Maniunak aggodalmak vannak. Ezeket az aggodalmakat a bukaresti lapok finoman és sokat sejtetően „alkotmányos aggodalmaknak” nevezik. Ezeket az alkotmányos aggodalmakat Szinajában sem sikerült eloszlatni. Legalább is a jelek szerint nem. Maniu tehát visszavonultságából nem lép ki, nem vállalja a kormányelnökséget.

De nem vállalja Mihalache sem. És

nem akar kötélni állani Junian sem, akinek puhítására Mirto és Mihalache utaztak le Targul-Iubá.

Vajda megérkezik Szinajába.

Vajda Sándor miniszterelnök Tilea Viorel államtitkárral együtt kedden délután érkezett meg Szinajába. Utazásának híre a bukaresti politikai körökben nagy izgalmat és érdeklődést váltott ki, mert a jól értesültek úgy tudták, hogy egyenesen az uralkodó kívánságára tette meg ezt az utat. S célja az lett volna, hogy Maniu Gyulát, a romániai belpolitika Fabius Cunctatorát meggyőzze régi „alkotmányos aggályainak” megszűnéséről.

Maniu Gyula, akinek az volt a szándéka, hogy Szinajából egyenesen Badacsonyba utazik vissza, ezt a szándékát nem valósíthatta meg. Szerdán reggel

ugyanis a királyi kabinetiroda arról értesítette Maniut, hogy az uralkodó kívánságára szerdán délből kihallgatásra kell jelentkeznie. Maniu tehát Szinajából Vajda miniszterelnök társaságában Bukarestbe utazott és jelentkezett az uralkodó előtt. Károly király a nemzeti parasztpárt vezérét meghívta ebédre. Maniu kihallgatása még a délutáni órákban is tartott.

Maniu meghívása a királyi palotába természetesen az összes eddigi kombinációkat felborította. Még nem lehet tudni, hogy a badacsonyi remete audienciája milyen változást jelenthet, az azonban bizonyos, hogy Bukarest politikai körei igen nagy jelentőséget tulajdonítanak annak. A nemzeti parasztpárt központi végrehajtó bizottságát délután öt órára újból tanácskozássra hívták össze.

Egy varsói lap kommentárja az orosz-lengyel megemlékezési egyezmény aláírásához

Varsó, július hó 27.

A lengyel sajtó rendkívül élénken foglalkozik azzal a nagyjelentőségű eseménnyel, hogy az orosz-lengyel megemlékezési szerződést hétfőn Moszkvában aláírták. A lengyel főváros sajtója általában örömdetesnek ítéli az egyezmény megkötését, amelytől a lengyel-orosz viszony elmélyülését remélik. Ilyen értelemben írt például a Gazeta Polska, Varsó egyik legnagyobb napilapja: egyik legnagyobb napilapja.

Egy másik lap többek között ezeket írja:

— A szerződés legnagyobb eredménye, hogy egy esetleges német támadás idején Oroszország teljesen semleges marad. Ez a tény súlyos csapást mér a rapallói egyezmény kikötéseire.

— Ha pedig Románia nehézségeket támasztana, akkor nyilván le kell szögezni és meg kell a román diplomáciával értetni, hogy Lengyelország számára sokkal fontosabb a biztonságban levő hosszú orosz határ, mint a román szövetség!

Ez természetesen csak egyes lengyel lapok véleménye, a hivatalos álláspont az, hogy Romániát is össze kell hozni a szovjettel.

Mozgósítás

a cseh-német határon

Prága, július hó 27.

A vasárnapra kitűzött németországi választások miatt Csehszlovákia igen nagy az izgalom. Hivatalos körökben attól tartanak, hogy a cseh-német határon súlyos tüntetések és rendezavarások lesznek. A csehszlovák kormány erre való tekintettel elhatározta, hogy a karhatalmi osztagokat a cseh-német határ mentén mindenütt megerősítik, hogy a rendezavarásoknak még idejében elejét vehessék.

Kedvezően intézték el a fiatalok salfőrök hajtási engedélyének kérdését

Brassó, július 27.

Az 1929 október 22-én megszavazott közlekedési törvény 36-ik szakasza és az 1931 január 10-ikén megjelent végrehajtási utasítás 36-ik szakasza alapján 1931 november 5-ki kelettel azoktól a salfőroktől, akik még nem érték el 21-ik életévüket, a hajtási engedélyt bevonták. Ez a rendelkezés egyedül Brassó-megyében 180, az ország területén pedig sok-sok ezer fiatal salfőrnek vette el mindennapi kenyerét.

A sérelmes intézkedés visszavonása érdekében Szabó Béni kamarai képviselő több kérvényt adott be a belügyminisztériumhoz. 1932 márciusában pedig Stefanescu belügyminisztériumi vezérigazgatóhoz, azt kérve, hogy 18—21 éves salfőroknak nagykorúságuk napjáig is ideiglenes engedélyt adjanak, hogy keresetüket ne veszítsék el. Most aztán a belügyminisztérium a brassói rendőrkészvura után arról értesítette Szabó Béni képviselőt, hogy 8695—932 sz. rendeletével a kértet teljesítette. Így tehát azok a 18—21 éves salfőroknak, akik a ko-

Cseh repülők katasztrófája

Pozsony, július 27.
Borzalmas repülészerencsétlenség történt a pozsonyi léggyakorlatokon. Két gyakorlatozó repülőgép összeütközött és a földre zuhant. Az egyik pilóta ejtőernyő segítségével megmenekült, a másik azonban szörnyethalt. Mindkét gép teljesen roncsa zúzódott.

Jugoszlávia ismét kölcsönért kilincsel Párisban

Páris, július 27.
Jugoszlávia külügyminisztere körülbelül tíz nap óta Párisban tartózkodik, hogy kölcsöntárgyalásokat folytasson. Herriot francia miniszterelnök a jugoszláv pénzügyminisztert kedden kihallgatáson fogadta. Tárgyalásaikról azonban szörnyethalt. Mindkét gép teljesen roncsa zúzódott.

Meleg német hang a magyar cserkészekről Rosszmájú román hang ugyanóróluk

Brassó, július 27.
A nagyszebeni Siebenbürgisch-Deutsches Tageblatt igen rokonszenves hangon méltatja a szebeni táborozásban résztvevő magyar cserkészeket. Tegnap utaztak el, írja, a magyar cserkészek, akik itt tartózkodásuk rövid ideje alatt erőteljes megjelenésükkel és kedves, lovas magatartásukkal meghódították a szíveket. Mindazok, akik velük érintkeztek, s akik a táborukban rendezett fönyesen sikerült teastén résztvettek, örömmel fognak rájuk emlékezni. Ama rokonszenvenek, amit Szebenben élveztek, bizonyosága volt a számos helyre történt meghívásuk is. Elutazásuk alkalmával a pályaudvaron számosan jelentek bucsura, gyöngéd leánykezek által készített virágokért adtak át nekik, s nem egy szép leány szemében csillant meg könnycsepp a válaszcseppben.

Ezzel szemben az Univerzális többek között azt írja a magyar cserkészcsapatról, hogy minden mozdulatukban, mosolyukban, ruházatukban ott buvik az irredentizmus és sovinizmus. Mindennel csak propagandát akarnak csinálni hazájuknak. Így amint megérkeztek Nagyszebenbe, rögtön maguk köré csoportosították a magyarokat és azokkal exkluzív társaságot alakítottak. Mindenhol a magyar zászló és magyar korona. Sapkájukon árvalányhaj, amelyet a csikósok hordanak a magyar pusztákon. Sátorukat nem nappal állították fel, hanem éjszaka, amikor senki nem láthatta, hogy hogy csinálják, és mint helyezik el még a virágokat is úgy, hogy azok a magyar nemzeti színt alkossák.

Tehát mint mindig: a magyarok bármilyen alkalmat felhasználnak arra, hogy maguknak és hazájuknak érveljenek, ami inkább nagy adag sovinizmus irredentizmussal keverve, kifejezést adnak.

Nem értjük azt sem, hogy miért kellett a magyar tábor előtt a román cserkészeknek őrt állani, mikor ez nem igazságos. Vagy itt is azt akarták megmutatni, hogy történelmi időkben a román kihasználta szolgálóját kellett, hogy legyen a magyaroknak? Másféleképpen nem tudjuk magunknak megmagyarázni, miért szolgál a román cserkész a magyarnak?

Valodi Gustin-e?

Ögjetien, hogy L. THINES dobozán a Dr. GUSTIN aó álljon.
Ez az egyetlen biztos mód, mellyel magát a veszedelmes és hatástalan utánzatok ellen megvédi. Együttal teljes garanciát nyer, hogy egy tudományosan, adagolt, kitűnő, alkáliums-litiumtartalmu vizet nyer, mely előnyös betegnek és egészségeseknek egyaránt.

Lithinés du Dr Gustin

a rögtön kéznél levő savanyúviz, vizelethajtó, az emésztést elősegítő üdítő ital, úgy magában, mint más italokkal keverve, de különösen jó a borhoz.

Romániai vezérképvislet:

A, G, F. R. București

Str. Austrului 35.

Négy utasával nyomavesztett a Törökország felől várt Cidna repülőgépnek

Bukarest, július 27.
A Törökország felől Bukarestbe induló Cidna Avion tegnap reggel félnyolckor a bulgáriai Burgasnál benzindefektet kapott és kényszerleszállást kellett végeznie. Két óra múlva sikerült a defektet megjavítani és a gép tovább folytatta útját.

Ennek dacára azonban este hét órára, illetve érkezésének pontos és megszokott időtartamára a gép nem jött meg Bukarestbe és semmi hír nincs róla. Bukarestben lehetségesnek tartják, hogy a repülőgép négy utasával együtt a tengerbe zuhant.

Hatvankilenc emberével elpusztult egy német iskolahajó

Berlin, július 27.
Rettenetes hajó-szerencsétlenség történt a déli tengeren. A Niobe nevű iskolahajó erős viharba került és hirtelen szélroham következtében felborult.

A hajón hat tisz, ötven tisztjelölt, tizen-nyolc altisztjelölt, huszonnyolc altiszt és a legénység volt. Ezek közül mindössze a hajó parancsnokának sikerült megmenekülnie, a többiek sorsáról semmit sem tudnak.

A szerencsétlenül járt utasok felkutatására és megmentésére két cirkáló, négy kisebb flottilajhajtó, valamint három repülőgépet vezényeltek ki.

Ezek közül két repülőgép azzal tért vissza Kielbe, hogy bár egész Dánia partjait átkutatták a vidéket és a tengert, sem élő embert, sem az utasok holttestét nem találták meg. Így tehát minden valószínűség szerint hatvankilenc ember belevesztett a tengerbe.

A MUZULMÁN ZARÁNDOKOK UTJA

Februári reggel a marseillei kikötőben. A szél csipős, elrongyolódott fellegek rohannak az égen. A sziréna vonító hangja söpri az indulásra kész hajó hidját. A parton a elmörök a hangárokba menekülnek, egy elfagyott ujjú hegedűs szomorúan nyuzza a Santa Luciát, egy csoport marokkói fehér dzsebellában podgyaszuk mellett állva (bőröndök, zsákok, szőnyegek) szemmeláthatóan kétségbeesetten vitatkozik a szállítóroda ügynökével. A hajó parancsnoka azt mondja, hogy ezek zarándokok, Mekkába mennek és jegyük áráról vitatkoznak.

— Hát a jegyeknek nincs szabott ára?
— Dehogynincs... Közölték velük, mikor elhagyták Casablancát, hogy a jegy ára Marseilletől Jeddahig, — ez Mekka kikötője, 2400 frank, de ők hozzá vannak szokva az alkudozáshoz. Nem hitték el.

— És most?
— 1800 frankot ajánlanak fel. Meg fogja látni, hogy csak az utazás pillanatában engednek.

A hangár téglafalához támaszkodva, összegubbaszkodva, közömbösen néhány

lefátyolozott arcú asszony nézi a jelenetet. A csoport közepén egy kis ember narancssárga gandurában és vörös fezzel a fején hadonászik a kezével. Egy utas, aki tud arabul és figyelemmel kíséri a vitát, lefordítja nekem szavait:

— Ti nem ismeritek a franciákat, — mondja társainak a vörösfezes kis ember — nem ismeritek. Én elmentem Párisba a kiállításukra. Tudom, milyen emberek ezek... Ami rá van írva egy jegyre, abból nem engednek, nem bizony!

A feketeszakállas emberek fehér vászoncsuklyájuk alatt a fejüket rázzák. Nem fér a fejükbe, hogy ilyen rossz kereskedők is lehetnek a világon.

— Higgyetek nekem, — mondja a narancssárga gandurás ember, higgyetek nekem. Egyszer a kiállításon volt egy szőnyegem, amiért nyolcszáz frankot akartam kapni. Egy francia azt mondja nekem: „Mibe kerül a szőnyeged?” Én, hogy utóbb örömet szerezzek neki, azt feleltem: „Négyezer frank”. Elővette a tárcáját és a kezembe nyomott négy nagy bankót. Ilyenek a franciák... Meg kell fizetni a hajójegyet...

A zarándoklásban is érzik a válság

A zarándokok tanácskoznak és végül új ajánlattal jönnek: hajlandók kétezer frankot fizetni.

Szirénabugás. A tengerészek megragadják a hajóhidat. A marokkóiak hangosan kiáltoznak. Néhányan keservesen turkálni kezdenek a köpenyükből és láthatatlan zsebekből dagadó tárcákat vesznek elő. Egyikük rendelkezést kiált az asszonyok felé, akik azonnal bedobálják az emelőludakhoz függesztett hálókba a bőröndöket, zsákokat és szőnyeget. Hiába minden, itt fizetni kell. A jegyeket átnyújtják a jegyszedőnek. A zarándokok egyenként felmennek a hajóhidra. A kötelezetet már bevonják. A gép remegése megremegteti az egész hajót. Csak egy aggyastán, akit három feleség vesz körül, marad a parton, és nyugodt iróniával néz maga elé. Jól tudja, hogyha a vevő nem enged, akkor végül mégis csak az eladó kapitulál.

A sziréna utolsó bug. A nagy hajó csendesen elindul és egyet kanyarodik. Az emberek kalapjukat lengetik. Egy asszony néhány garast vet a hegedűsnek, aki a Santa Luciát játssza. Az örvény mellett, amely a hajó és a part között tátong, a szívós aggyastán ezt kiáltja:

— Kétezerháromszáz.

Lemegyek a zarándokok közé és szóba ereszkedem a vörösfezes emberrel. Fezből való kereskedő, jól beszél franciául.

— Sok zarándok megy Mekkába?

— Ebben az évben kevesebb, mint más-kor, a válság miatt, de ha a muzulmánoknak megint pénzük lesz, akkor megint lesznek zarándokok... Tudod uram, a vál-lás három dolgot kíván tőlünk: a minden-napi imádságot, meg azt, hogy adjuk a szegényeknek jövedelmünk tizedrészét és életünkben egyszer menjünk Mekkába.

Nem nagy dolog ez.

— Nekem inkább úgy tetszik, hogy nagy dolog... Ezek az emberek, akik veled jönnek, ez mind csupa gazdag marokkói?

— Akad köztük gazdag is, de a legtöbb munkás meg szatócs.

— És mennyibe kerül nekik az uta-zás?

— Ha az egész utat számítom, Casablancától, aztán a kocsit Dzeddah-tól az élemezést és visszatérést... fejenként 12.—15.000 frankba.

— Tizenötezer frank! És azt mondom, nem nagy dolog egy munkás számára ennyi pénzt kiadni?

Az arab mosolyog:

— Nem hát. Meg kell értened, hogy ez a zarándoklat a muzulmán számára a legnagyobb boldogság, amiről álmodhatik és legnagyobb kötelesség. Egy munkás, aki napi tizenöt frankot keres, feleségtől megél napi öt frankból. Ha ezt öt évig csinálja, megtakarítja a zarándoklat költségét... Én haramadszor megyek Mekkába. Olcsóbban is utazhatnánk japán hajón: a hajók, amelyek üresen jönnek viszsza Angliából, tárt karokkal fogadnák a zarándokokat. De hát mégis csak franciák vagyunk.

— Nem azért mondom ezt, hogy nekem örömet szerezz vele?

— Nem, úgy van, ahogy mondom. Ha egy francia hajón valaki igazságtalanul, durván bánik velem, panasza mehetek. Tudom, hogy megértenek, meghallgatnak. De mi volnék egy japán hajón? Valóságos állat, néma kutya... Aztán meg francia utlevelem van... Mikor Ljeddahban kiszállok, mielőtt utnak indulok Mekka felé, az utlevelemet otthagynom a francia konzulnál. Az majd öröködi rajta. Ha nem térek vissza, azt mondja: „Hova lett Ahmed el Latif?”. Kerestetni fog. Ha az ember utazik, feltétlenül szükséges, hogy egy hatalmas és szigorú ország védelme alatt álljon.

— „Ha nem jövök vissza” mondom. Hát olyan veszedelmes hely ez a Mekka?

— Valamikor veszedelmes volt, — mondja — de most jó kormányzójuk, jó rendőrségük van. Minden talált tárgyat elvisznek a rendőrségre. Ha tolvajt fog-nak, elviszik a pasa elé. „Melyik kez-del követted el a lopást?” — kérdezi a pasa. Az ember felemeli a kezét. A pasa fogja az embert, a kezét odaszorítja egy fatökre, elővesz egy kis baltát és levágja a kezét. A szolgák kátrányba nyom-

ják a csonka karját és a tolvaj mebe-ahová jölesik. Nagyon jó pasa ez.

— Igen, nagyon jó pasa... De hogyan hallgatják ki a bűnösöket? Hogyan értik meg egymást az emberek Mekkában? Hiszen a zarándokok, nem minden nyelven beszélnek?

— Nem bizony!... Kivéve, hogy ha koránt mondják fel. A pasának vannak tolvácmácsi, akik minden tájszólást beszé- nek. De még őket is érik meglepetések. Mult évben volt ott két ember, akiknek a nyelvét senki sem értette. Bizonyára két testvér volt, mert nagyon hasonlítottak egymáshoz és nagyon szerették egymást. Tevéhaton jöttek nagyon messzről. Öt esztendeig utaztak. Nagyon szép dalokat énekeltek, ismeretlen nyelven. Mosolyogtak és a muzulmánok körbe álltak köréjük. Nagy a föld, uram.

Beesteledett. Mellettiünk a fedélközön lefátyolozott asszonyok hozzáfogtak a vas-csora készítéséhez.

— Itt az ideje, hogy imádkozzunk — mondja a barátom.

Miközben levitte a szőnyegét, eszembe jutott az a város, ahová ruhátlanul kelen belépni a zarándokoknak és a két testvér, akik a világ végéről jöttek és olyan szép dalokat énekeltek valami ismeretlen nyelven.

André Maurois.

Olasz ilju lasiszták a magyar lövárosban

Budapest, július 27.

Az olasz Ballilák avantgárdisták tegnap este hat órakor érkeztek meg Budapestre. A Déli-pályaudvaron hivatalos fogadtatás volt, melynek végeztével több ezer főnyi tömeg sorfala között vonultak végig a főúccakra, hogy a Ludovikában lévő szállásukra menjenek. A nyolcszázötven fiatallembert több zenekar kísérte végig, a tömeg pedig végig az utcákon hangos éljenzéssel fogadta őket.

Az új árak a híres Lady

KÖLNIVIZEKET minden erszény számára elérhetővé teszik!

Minden olcsóbbodik, de azért kevés cikk lett annyival olcsóbb, mint a Lady gyártmányok, a csodás Jockey Club, Perle de Paris, Rouge et Noir és Parisienne kölnivizek. Lady leszállította készítményei árát, mert a nyersanyagok ára is lement. Az ár olcsóbb lett, de a gyártmányok tisztasága és illata ugyanaz maradt, mint ezelőtt. Hogy bizonyos legyen afélől, hogy a hírneves Lady gyártmányokat vásárolja, kérje nyomatékosan az eredeti üvegcséket a garanciapecséttel. Ha kölnivizet zárt üvegcsékben vásárol, úgy nyugodt lehet, hogy olyan tiszta állapotban és abban a mennyiségben kapja a kölnivizet, mint ahogy az a gyárat elhagyta.

Jockey Club-Perle de Paris - Rouge et Noir - Parisienne

senki se próféta a saját hazájában

Megszületett a román egység új Messiása

és a politikusok a bolondok közé csútlak

Magnificentius a világ egyetlen diplomával elismert lángese a bukaresti elmeegógyintézetben

Bukarest, július 27.

Fenség! Trajánk apánk, amikor elfoglalta a mai Románia területét, rázabadiotta derék dák őseinkre az összes római börtöntöltelékeket. A mi népünk tehát becsületes dák polgárságból, hősrómai katonákból és sajnos, gyilkos fegyverekből is származik. Ezek az ügyes gonoszlevek és leszármazottaiak mindig magukhoz ragadták a legjobb pozíciókat és kirabolták ezt a jámbor népet.

Fenség! Hűséges néped könyörög, szabadítsd meg ezektől a haramiaktól! Kergesd el a közvagyon predálót. Vess népet a politikusok önkényeskedéseinek és vedd kezébe a szerencsétlen ország vezetését. Alkosd meg a nemzeti egység kormányát! És ne tűrj magad mellett más emebereket, mint azokat, akik orvosi bizonyítvánnyal bizonyítani tudják épelméjűségüket és erkölcsüket.

Mély hódolattal:

MAGNIFICENTIUS, Imperator Artis.

Óriási tolongás egy jókora falragasz előtt, amelyről egy idősebb ur olvassa fennhangon azt, amit feljebb ideiktattunk. A közönség tapsol:

— Igaza van!
A választási plakátok előtt nem tapaszt senki. Az emberek fásult unalommal vették tudomásul, hogy X. Y. ur ezuttal tizedszer igéri meg az egyedüli megváltást, amelyet csak ő tud meghozni az országnak, — amíg ellenzéken van, mert mihelyt kormányra kerül, elfelejti az ígéreteket és elfelejti azokat is, akiknek ígért.

A „TOLL KIRAY” BIRODALMÁBAN

De ki ez a Magnificentius, a művésznek koronázatlan császára? Hol van, merre van, miért nincs neki is valami mértani ábrája, amit választási jelnek használnak az orvosi bizonyítvánnyal nem rendelkező politikusok?

Napokig tartó kutatás után sikerült kinyomozni a különös falragasz szerzőjének címét. Valahol a legsötétebb mialában, tul az állomáson lakik az ugynevezett Plevnein. Földszintes kis ház, a falai a szívárvány összes színeit viselik. A házat lugas veszi körül. A kapu zárva. Dühös kutyaugatás fogadja az alkalmatlankodó idegent. Ez helyettesíti a csendőrt. Felfut a mindig leeresztett rolló az egyik ablakban és mögötte megjelenik egy finom vonású, sápadt férfiarc. Kétujjnyira kinyitja az ablakot és amikor hallja, hogy miről van szó, kategórikusan kijelenti:

— Román politikust és újságírókat nem fogadok.

Ravaszághoz kellett folyamodni. Németre fordított azonnal a szót és azt mondom, hogy külföldi újságíró vagyok. Erre a homlokán kissé kismultak a ráncok. A rolló újból leereszkedik. A kutya elhallgatnak. A kapuban megcsörren a kulcs. Filigrán nő mosolyog a falgóló résen át, amint a házirendre oktatja ki az érkezőt:

— A mester nem hagyja magát munka közben zavartatni. De nemsokára bevégzi a megkezdett rajzot és akkor fogadja őnt.

Ez elég határozottan hangzott. Bele kell törödni. A szimpatikus nő hangja csupa tisztelet és megadás, amint a mesterről beszél. És a hozzá intézett kérdésre szinte rajongó lelkesedéssel kezd magyarázni:

— Magnificentius, a világ legelső tollrajzolója. A sok üldözés nagyon megviselte az idegeit és ezért most a legnagyobb csendben él... Ne tessék tulhangosan beszélni vele.

Jó, megfogadom a tanácsot.

Néhány perc múlva szemtől-szemben állok a mesterrel egy keletiesen berendezett, felhomályos szobában. Különböző színű villanykörte fénye kacérokodik a megint feleresztett rollóju ablakon át bekíváncskodó nappal. A falakon megkapóap szép rajzok. A mester aláírásával. A mester ilve fogad egy borszékben és onnan nyújtja felém mind a két kezét.

EGY 32 ÉVES ÚJSÁGCIKK TANUSÁGA

— Udv.
A szobában két asztal is van. Az egyik papírosok, rajzok, tusok és tintásüvegek, művészi összevisszaságban. Vendéglátóm, akinek fekete selyemkaftán szikrázik a

fényzuhatagban, széket huz a telerakott asztalhoz, mert én is odültem. Bevezetésül elővesz egy fakult újságcikket. Az Adeverul 1900. június 12-iki száma. Ezzel a címmel jelent meg: „Egy fiatal honfitársunk sikerei Amerikában”. Többek között ez van benne:

Egy 25 éves newyorki román mérnökről van szó. A neve Ioan Niculescu. Kitűnő tervező. Azonkívül szabadkézzel gyönyörű, művészies rajzokat is

Magnificentius mester csodagyűjteménye

Nagyrománia első parlamentjének elismerése, a képviselők sajátkezű aláírásával.

Gyönyörű tollrajzok. A legkisebb apróságok is a legpedánsabb skrupulózitással vannak kidolgozva.

Külföldi bankjegyek döbbenetesen sikerült utánzatainak tömege. Milliárdokat tesz ki a rajtuk jelzett érték. Lehetetlen felismerni rajtuk a hamisítást. Még szerencse, hogy mindegyik sarkában ott van a mester kézjegye.

Két papírszállejtést rak elém.
— Melyik a hamis? — kérde leirhatatlan fölénnyel.

— Nem tudom, — vagyok kénytelen beismerni.

— No de mégis...

Rábökök az egyikre.

— Az ott a valódi, mert piszkos. Tehát forgalomban volt.

Bólint.

— Ön az egyetlen, aki eltalálta... Nézz csak, a Nemzeti Bank a fényképpel

látta el a bankjegy tulsó oldalát.

Előkerül az utlevele, amelyben fénykép helyett tollrajz van. A mester rajzolta oda tollal, fotográfiaképpen.

AKIT BRATIANU JONEL ULDOZOTT...

S amikor mindezt végigbámultam, a mester nekifogott a beszélgetésnek.

— Most kezdődik a kálváriám...

Feláll és hátul összekulcsolt kézzel indul sétára. Láthatóan ideges, ahogyan beszél.

— Kevéssel a háboru után elfogott a honvágy és visszatértem Romániába. Boldogan láttam Nagyrománia megvalósulását, amelyért Amerikában annyit és olyan sikeresen küzdöttem. Személyesen ismertem Wilson elnököt és sokban befolyásoltam érzelmeit... De egyuttal tanu voltam Románia belső szétforgácsolódásának is. Művészi rajzokkal ellátott felhívást intéztem a román intellektülekhez, hogy hagyják abba a civakodást

és fogjanak össze. A művet bevittém a parlamentbe, hogy bemutassam. De Bratianu Jonel a legdurvább módon kidobott. A sértés miatt párbajra hívtam. Bratianu nem fogadta el a kihívást, ellenben egy este, amint az utcán sétáltam, ismeretlen férfiak megragadtak, beültettek egy autóbába és bevitték az elmeegógyintézetbe. Már felvételekora a segédorvosok irásban elismerték, hogy epeszű vagyok és semmi bajom sincs. Azonban dr. Obreja igazgató, Bratianu utasítására úgy bánt velem, mint egy futóbolonddal.

— Már néhány hónap óta lakója voltam az elmeegógyintézetnek, amikor az elmeorvosok kongresszust tartottak Bukarestben és meglátogatták a kórházat is... Tessék.

VISSZA AMERIKABA!

Magnificentius mester elővesz egy iratot és büszkén kitergeti az asztalon.

— Olvassa el! Azt hiszem nincs még egy ember a világon, akinek hasonló bizonyítványt állítottak volna ki.

Olvasom:

A ROMÁNIAI ELMEGYOGYÁSZOK KONGRESSZUSA.

Bukarest, 1923. október 2.

Orvosi bizonyítvány.

Alulírott specializált elmeorvosok, miután Magnificentius mester bemutat

ta nekünk műveit, igazoljuk, hogy azok nem egy beteg agy, hanem ellenkezőleg egy lángész termékei.

Dr. C. Radulescu-Motru sk.

Dr. C. I. Urechea sk.

Dr. Marinescu sk. stb.

Itt még egy sereg aláírás következik.

Magnificentius mester összehajtogatja a nem mindennapi bizonyítványt és jogos felháborodással meséli tovább:

— Mindezek ellenére még mindig nem eresztettek ki a kórházból. Meg kellett várom Bratianu Jonel halálát. Képzelteti, hogy ezek után elegendő volt a hazafiaskodásból. Megyek vissza Amerikába.

A világ egyetlen diplomás lángsze elkísér a kapuig és próféta hangon így bucsuzik:

— A napokban már utazom. Nem akarom bevárni, amíg a politikusok gaztetekkel kihívják az istenek átkát erre az annyira megáldott országra.

Huszár Emil

akinek azért kellene a fekyver, hogy a románokat kiverje Erdélyből. A Magyar Párt szónokai még el sem mentek a községből, a csendőrmester máris megjelent G. Szabó lakásán és minden magyarázat nélkül letartóztatta a gazdálkodót.

Innen kezdődik azután az az „állambiztonsági aktus”, amiben minden párt testvériesen egyetért, sőt a „retorziót” egyformán végzi el. Szabó hiába tiltakozott a letartóztatás ellen, hiába hivatkozott arra, hogy ilyenkor dologidőben a gazdálkodó embernek nagyon sok munkája akad a mezőn, nem használt semmit.

A csendőrmester egy napig tartotta éltlen-szomjan Szabót a nagykeréki csendőrségen, azután őrsről-őrsre kísérve utnak indította Kolozsvárra, a hadbíróshoz. Két hétig tartott ez az út, miközben a középkori inkvizíciót meghaladó kínzások egész skáláját csinálták végig a csendőrök Szabó Józseffel. Mezőtelegrden Jonescu csendőrmester három napig fát págatott a „gaz magyarral” s amikor már egy darab págatlan fa sem volt a kamarában, az őrmester bucsuzóló véresre verte Szabó Józsefet, hogy egész életén keresztül emlegesse meg, hogy „fegyverkezni akart” a román állam ellen.

A szerencsétlen ember Mezőtelegről csak Brátkaig tudott gyalog menni, itt a kínzásoktól és fáradtságtól összeesett. Három napig feküdt a brátka csendőrőrsön Szabó és végül is a csendőrmester vonattal beküldte Kolozsvárra.

A hadbíróshoz még aznap átnézték a kiskereki csendőrmester terjengős jegyzőkönyvét és a meghurcolt gazdálkodót azonnal szabadlábra helyezték. A hadbíróshoz ugyanis nem találták kellően indokolva a kiskereki csendőrmesternek irredenta vádjait és a hadbírósi ügyész haza engedte Szabó Józsefet. Az eljárás azért megindították ellene és a tárgyalásra beidézik azokat, akik az ominozus közbeszólásnál jelen voltak.

Berey Géza.

Modern Mozgó BRASSO Tel. 518.

Ma szerdán a nagysikerű nemet operette

Téves kapcsolat

Főszerep. **Magda Schneider, Hans Riemann**

Magyar feliratok! Magyar feliratok!

Csütörtök délután fél 4-től fél 6-ig MATINE „GROCK” Helyárak: 10—15 lej

Jön a német slágerbohózat

„Kié a gyerek?”

Főszerepben: F. SCHULZ, RALPH A. ROBERTS, H. BRAUSEWITZ, BETTY BIRD.

Világsiker! Viharos derűtség!

B. L. 5. OLDAL

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Hírek

Angliát védővámokkal bástyázzák körül

Az ottawai konferencia máris megölte a dán exportot

Ottawa, július 27.

Az angol világbirodalom ottawai gazdasági konferenciáján hétfőn feltűntést keltő határozatot hoztak, amelynek súlvát teljes egészében Dánia kivitele fogja egyelőre megsejteni.

Anglia és a dominiumok delegátusai ugyanis abban állapodtak meg, hogy védővámok bevezetésével kiküszöböljék Angliából a dán vaját és szalonnát, úgy hogy Angliát ezzel a két fontos fogvasztási cikkel a dominiumok látják el. Ezek közül Kanada jöhet leginkább számításba.

A világbirodalmi konferencia a dán import legyilkolása után tervbevette, hogy a hus, fa, olaj, ásvány, gyümölcs és hal szállítmányokra is védővámokat vetnek ki, hogy az angliai bevétel szempontjából elsősorban a dominiumoknak jutassanak előnyöket.

Kavarodás a Jorga fiának autója körül

Ploesti, július 27.

A ploesti állomáson Alimanescu György állítólagos bukaresti újságíró autójával teljesen elzárta az uttest forgalmát. Több-ször felszólították, hogy az utkereszteződésből álljon félre, azonban Alimanescu ezt kihívó hangon visszautasította.

Ekkor a hatósági közegek megakarták nézni a gépkocsi számát, ami legnagyobb meglepetésükre, egy másik, illetve idegen jelzőtáblával volt letakarva. Az állomás rendőrségének gyanus volt ez és Alimanescut letartóztatták.

Röviddel ezután megjelent a rendőrségen Jorga professzor Valentin nevű fia és kijelentette, hogy az autó az övé és Alimanescu azt tőle ellopta.

Ezzel szemben az újságíró azt állítja, hogy a kocsit az ő tulajdona, igaz, hogy nemrégien kölcsön adta Jorga Valentinnek, mivel azonban több ízben kérte, hogy adja vissza és az ennek ellenére nem származtatta vissza, kénytelen volt azt, amikor senki sem látja, elvinni a Jorga Valentin lakása elől.

Egyelőre folynak a kihallgatások az ügyben, mely úgy Ploestiben, mint a fővárosban nagy feltűnést keltett.

— **MINISZTERTANÁCS DRÓTTALAN TAVIRÓ UTJÁN.** Londonból jelentik: A kanadai kormány nyolc tagja Ottavában minisztertanácson vesz részt s ugyanennyien vesznek részt a tanácskozáson — dróttalan táviró utján. — Anglia, Ausztrália kormányainak tagjai közül is.

— **AZ ORVOSI FAKULTÁS INTENDÁNSA ELSIKKASZTOTTA AZ EGYETEMI ALKALMAZOTTAK FIZETÉSÉT.** Bukarestből jelentik: Balcescu egyetemi tanár feljelentést tett az ügyvédségen Teodoru Grigore, az orvosi fakultás intendánsa ellen, akit azzal vádol, hogy több, mint háromnegyed milliót sikkasztott a tisztviselők és alkalmazottak fizetéséből. Ugyanis Teodoru volt megbízva azzal, hogy a pénzügyminisztériumból a fizetéseket felvegye. A legutóbbi fizetés folyósítása alkalmával az intendáns háromnegyed millió lejjel kevesebbet fizetett ki a járandóságokból, azzal az ürügy-gyel, hogy a pénzügyminisztérium egyelőre nem tudja a teljes fizetéseket kiutalni. A dékanátus néhány nap múlva átírt a pénzügyhez, a fizetések ügyében. Innen legnagyobb meglepetésére azt a választ kapta, hogy a járandóságokat hiánytalanul kifizették Teodorunak. Mikor ez a válasz megérkezett, Teodoru nyomtalanul eltűnt. Magánnyomozás során megállapították, hogy az intendáns bu-vallotta bűnét családjának, majd kijelentette, hogy részére nem marad más hátra, mint az öngyilkosság. A család közbelépésére azonban elállott az öngyilkosságtól és megszökött Bukarestből.

Teodoru Grigora ma váratlanul megjelent a bukaresti ügyvédségen és önként jelentkezett. Kihallgatása során elmondotta, hogy a hiányt elismeri ugyan, de a sikkasztást tagadja. Ugyanis ő márciusban felvett egymilliókétszázötvenezer lejt a pénzügyigazgatóságon, ebben az összegben azonban nagyon sok volt a vaspénz. Ezeket a vaspénzeket ő tévesen számolta meg és így keletkezett a hiány. Hogy ezt leplezni tudja hónap-ról hónapra, hamisította könyveket és így keltette azt a látszatot, mintha sikkasztott volna. Az ügyvédség Teodorut letartóztatta és tovább folytatja a vizsgálatot az ügyben.

Vissza a természethez

Nagyon meleg van, árnyéktalanul lán-gol a körut. Ember alig jár a déli verőn, aki jár, az se néz be a telefonfülkébe, pedig ott most tanulságos látnivaló akad és ettől gondolatok ébredhetnek az agyban, ha az agyakat nem sterilizálták volna a meleg. A telefonfülke a köruton van, kis üvegházikó, hiszen ismerjük és megszoktuk azt is, hogy belül egy hölgy van, aki telefonál. Az utcai telefonfülke lényeges tartozéka a hölgy és most, mikor a forró üvegházikóban látom bent a hölgyet, először nem is lep meg a jelen-ség, hiszen az lenne meglepő, ha nem lenne bent. De lám, ez a hölgy itt a körüti telefonfülkében nem telefonál, sőt egyre kötségtelenebbül meg tudom állapítani, hogy a hölgy ebédet odabenn. A hölgy fiatal leányzó, szép barnára sült vend-partner, motorkerékpáron aszalt és strand-cserzett pesti flappertipus, aki bizonyára már előzőleg telefonált és ezután is fog telefonálni, most azonban ebédszü-netet tart és ebédel. A fülkében kis pole van oldalt, erre csipkés kendőcskét terített a leányzó és a terítőre két sonkás-zsemlye, egy üveg tej, egygyár sárga bar-rack van kirakva csendéletszerűen.

A leányzó kedvesen szürcsöli a tejet és fehér fogai belemélyednek a sonkás-zsemlye izes gömbjébe, majd a csukló táncosnői mozdulataival a sárga barack kezelése következik.

A leányzó nyugodtan megebédelhetett, rendbe szedhette magát s talán látogatókat is fogadott a fülkében, anélkül, hogy valaki is moleztálta volna. Az emberek mentek a napon, izzadtak és mindenfélére gondoltak, csak arra nem, hogy tele-fon is van a világon. Az emberek nem tele-fonálnak, konstátáltam megdöbbenve, hiszen lám, a leányzó nyugodtan ebédel-het a körüti fülkében. És hirtelen eszembe jutott egy másik közismert kép. Elha-gyott csatatérben elnémult ágyú, iszalag fonta be és a bojtortján sűrűjéből már alig látszik. Rettenő torka halottan távra és a tátott ágyutorokban galambpár fész-kei. A béke édes szép ellagóriája ez, ép-pen úgy, mint a leányzó kis fészkevé szelidült telefonfülke. Hiszen ez is bar-cias szerszámmal rejtett valaha, üzlet, sie-tős munka, percekre szabott hajszá, lük-tető harc eszköze volt a telefon, s a fülke azért épült az utcára, mert fontos volt, hogy az ember azt a két percet se ve-sztse, amíg a legközelebbi trafikig eljut. Egy lázas és harcoss és pihenéstelen élet építette a telefonfülkét, melyben most a béke galambja rakott fészket és ott szend-vicsét ebédel pasztörizált tejjel és a fül-kére szederindát fon a felindult képzelem.

Elesült harcok, béke, csend, nyuga-lom. A boltok redőnyeit, amelyek regge-lente lelki riadót dörögtek a konkurren-cia ellen, most idillikus pókháló fátoloz-za és a technika robajos csodái, az ege-ket ostromló gépek között ártatlan gyer-mekek játszanak bujócskát. Mindenfelől a béke képei mosolyognak, a harc eszkö-zeit látjuk leszerelt és a tusak zaja már csak a békekonferenciák tájékaról haborgat. Még csak a leszerelési konferen-cia nem szerelt le, minden más a teljes csend és béke felé szerelkőzik, s megint eszembe jut a Hawaii szigetszort amerikai kormányzójának nemrég elhang-zott felhívása, amely szerint a derék ka-nák benszülöttek jól tennék, ha vissza-térnének természeti életükhöz, s nem a városok zürjében és nem ipari és keres-kezői munkával, hanem az őserdők szüzi csendjén élnének, az ingyen kókuszdiót szüretelvén. Leszerelni a civilizációt és vissza a természethez, azt jelenti a kor-mányzó felhívása, mert a civilizáció, mely arra készül, hogy az ember köny-nyebben megéljen, csak akkor töltheti be ezt a hivatását, ha az ember nem tőle várja a megélhetést, hanem igényeit le-fokozza a természeti élet szintjére. Ha nem kell már telefon, lakóknyhóvá le-het az utcai fülke és boldogabban élünk majd az erdők bogyóin, mint azon a te-jen, amit a kartell trágyaléből állít elő nekünk s aminek megszerzésére nem tud pénz adni a civilizáció, mert az neki is kell, hogy kamatot gyártson belőle és ez-zel táplálja a luxemburgi holdingokat. Vissza a természethez, mert csak így vár-hatjuk ki, amíg a politika a válságot megoldja. A telefonfülkében vad leány-zók ebédelnek, egyelőre szendvicsét, ké-sőbb kókénybogyt és az erdei madarak tápláló tojásait és a megbékélt csarnokok romjain boldog ősi bozót virul és a rohan-tukból megszeliült autókban fészket rak az ember, hogy ott kölykeit ne-gyszülje. Az egyszerű életnek nincs szük-sége a racionalis csudákra és a technika drága építményeire, az mind az emberé lehet, ahogy a telefonfülke a leányzó lett s midőn majd az utolsó politikusok meg-

jelennek a dzsungelben és kihirdetik az utolsó konferencia eredményét, amely szerint sikerült elérni, hogy mindenki csak eladjon és senki se vásároljon, a válságnak ezt a végső megoldását gu-nyos utatással üdvözlük majd a leszerelt emberek, akik a magasfeszültségű veze-tékek egykori oszlopain ugrálva vadász-nak sáskára. Akkor már ott tartanak az emberek, hogy elég lesz nekik, ha maguk jóllaknak és nem értik többé a politikát, mely azt tanítja, hogy az ember nem a maga jóllakásából él, hanem abból, hogy a többiek éhenhalnak.

Márkus László

— **A TISZTVISELŐNŐ GYERMEKEI NEM KAPNAK UTAZÁSI KEDVEZ-MÉNYT.** A vasutügyi vezérigazgatóság legújabb rendelete szerint a jövőben tisztviselőnk kiskoru gyermekei, abban az esetben, ha édesapjuk, tehát a tisztviselő-nő férje él, nem élvezhetik a tisztviselők gyermekeinek biztosított vasuti jegyked-vezményeket. A rendelet ugyanis kimond-já, hogy az állami tisztviselőnő nem tiszt-viselő férje köteles gondoskodni gyerme-kei eltartásáról és így azoknak utaztatási költségét sem köteles az anyja fedezni. A vasutigazgatóság legújabb rendelkezése a mai nappal már életbe is lépett az egész ország területén.

— **Adózatlan szeszt csempészett.** Szászrégenből jelentik: A marosvásár-helyi ügyészség eljárást indított Messer Elemér 26 éves fiatalember ellen, aki Messer Oszkár szászrégeni szeszgyáros fia. Messer Elemér pár hónap alatt négy és fél vagon adózatlan szeszt csempé-szett ki apja gyárából és külföldön áru-sította azt. A vizsgálat megállapította, hogy az apa nem tudott fia üzeméről.

— **Rendőrcsata a főváros rosszaival.** Bukarestből jelentik: A híres, iszákos és verekedő Neagoi testvérek tegnap éjszaka beszesztelt fejfel hangos kiáltások és csendzavarás közepette haladtak a Dorobanti utcán. Az ott posztoló Patrascu Dominice rendőr, csendre intette őket, mire a két fiatalember neki esett a rendőrnek és ütélgelni kezdte. Erre Patrascu revolvert rántott és előbb a le-vegőbe lőtt, mikor azonban ez sem hasz-nált, rálőtt az egyik verekedőre, aki erre hangtalanul összeesett. A lövés zajá-ra összefutottak a járőrök, ártalmatlan-ná tették a másik verekedőt, a meg-sebesült Neagoi fiút pedig kórházba szállították.

— **Leégett Jasiban az új vattagyár.** Jasiból jelentik: Tegnap éjszaka hatalmas tüzvész pusztította el a jasi új vat-tagyár épületét. A gyár mindössze négy hete működik, azonban a benne felhal-mozott kinnunkálásra váró nyersanyagok hatalmas értéket képviseltek. A helyszí-ni szemle alkalmával nem sikerült még megállapítani, hogy mi okozta a tüzet. Grünberger Avram tulajdonost, Lebovics Leiba és Pascaru Ieig bérloket azonban gyújtogatás gyanúja miatt letartóztat-ták. A kár meghaladja a két millió lejt.

— **Hasszorulás, rossz emésztés, erős bomlási és erjedési folyamat a gyomor-bélhuzamban, bélbaktérium- és gyomor-savtúltengés a természetes „Ferenc József” keserűvíz használatával** mellett vissza fejlődnek. Számos orvos a Ferenc József vizet mindkét nembeli felnőtteknek és is-kolási gyermekeknek kitűnő sikerrel rendel. A Ferenc József keserűvíz gyógyszerárakban, drogériákban és fü-szerüzletekben kapható.

— **Meghalt Bíró Géza dr.** Sulyos csapás érte Kolozsvár város kisebbségi tár-sadalmát. Hétfőn éjszaka hirtelen el-hunytt dr. Bíró Géza közismert gyógy-szerész. Erdély magyar gyógyszerésztársadalmának egyik legrégibb és leg-oszlopasabb tagja. Bíró Gézát, aki 30 éven keresztül folytatott rendíthetetlen alkotómunkával komoly megbecsülést szerzett nevének, szivgyengesége ragadta el az élek sorából. A gazdasági válság súlvustodásával munkája és életküz-delme megsokasodott és ez a túlfeszített harc Bíró Géza szívét fokozatosan gyen-gítette. Az elhunyt gyógyszerész népes családot hagyott maga után. Halála iránt általános és mély részvét nyilvánul meg egész Erdélyben. Temetése szerdán délután hat órakor volt.

— **LOPÁSOK TÖRKELEGE BRASSÓBAN.** A brassói rendőrséghez nap-nap után érke-znek a feljelentések, lopások és betörések mi-att. Így a tegnapi nap folyamán ismeretlen tettes ellen tett feljelentést Mózer Antal tra-fikos, akinek Szent János-uccán lévő dohány-tőzsdéjéből ellopták a váltókat tartalmazó al-bumát. Ebben 1 drb. 6600 lejes, 2 drb. 3500 lejes, 4 drb. 2640 lejes váltó és több 8—900 drb. száz lejes volt. A trafikos kára hetven-ezer lejre rug. Mózer feljelentésében elmon-dotta, hogy délelőtt szokatlanul nagy forga-lom volt a boltjában, amikor egy elegáns ur-ember jött be és egy 8 lejes váltót kért. Ő elővette a mappát, kiszolgált a vevőt, any-nyi ideje azonban nem maradt, hogy az al-bumot visszategye helyére. Ezt az alkalmat használta ki a tolvaj, aki Mózer egész va-gyont képező váltóit ellopta. — Feljelentés-tett tegnap Fischer Zoltán, akinek az An-gelo-Foto műterem előszobájából ismeretlen tettes ellopta 5000 lejt értékű fényképezőgépet. — Puia Nicolae brassói lakostól ismeretlen tettes egy kocsiba való barna bőr ülést lopott el, melynek értéke 3000 lejt tesz ki. A rend-őrség mindhárom esetben bevezette a nyom-zást.

A Magyar Színház bucsuestéje:

A kolozsvári színtársulat hatheti bras-sói vendég szereplés után kedden este bucsuzott Brassó közönségétől. Az Astra nézőtere zsufolásig megtelt, biznyságú a brassói magyar társadalom rokonsze-vének és méltánylásának. A társulat vi-szont a magyaros tempójú pompás poe-zsá, mindvégig jókedvű operetta, a Hu-szár fogás kitűnő előadásával, melyben a társulat legjobb erői: Karácsonyi Ili, Ne-ményi Lili, Miklósy Margit, Ihász Aladár, Tompa Sándor s mások vettek részt, iga-zolta, hogy az érdeklődés és támogatás nagyon indokolt volt. A színtársulat ne-vében — a hivatalos dolga miatt várta-lanul akadályozott Janovics Jenő dr. igazgató helyett — Ihász Aladár tolmá-csolt a színészek haláját és bucsúüdvö-zletét. Az első és második felvonás közt a színpadtól távol álló két ének-művész és egy dalénekes szórakoztatta a közönsé-get. Az első Goldfinger Aranka volt, bras-sói fiatal, bájos megjelenésű lány, több éven át a bécsi konzervatórium jeles mű-vendéke. Olasz, német és magyar dalokat énekelt, üde temperamentummal, művészi készséggel, meleg, színes tónusban, tiszta kellemes csengésű hangon, amiben termé-szetes erő értékes iskolázottsággal érvénye-sült. Nagy ováció méltatta az ének-szó-sikerü fellépését. Derner Frigyes aki ez-után következett, elismert énekes a bras-sói német műkedvelő gárdának, s mint ilyen nagy élvezettel és szimpátiával hall-gatta a közönség. Zajos tetszés jutalmaz-ta a brassói közönség előtt szintén nem ismeretlen Otobán Csilla énekszáma is. Egy finom, nehéz technikájú, teljes bele-adást követelő francia dalt adott elő brá-vúroosan, hatással. Otobán Csilla sikere volt mesterét, Pfeiffer Alfréd kolozsvári zenetanárt is dicséri. A felkeltőig húzó bucsuest albumok kiadásával végző-dött.

Szerkesztői üzenetek

Sch. I. (Nagybánya). Az önök közöl megejtett elszámolás részleteinek ismerete nélkül nem bírálhatjuk el a követelés jo-gosságát. Kamat minden tartozás után jár, ha csak a kamatmentesség kifejezett-ten ki nincs kötve. Ha ön kiegyezett és ennek alapján adta a most esedékes váló váltókat, utólag csak az esetben emelhet kifogást, ha igazolni tudja, hogy erőszak vagy megtévesztés következtében kötött egyezséget. Hogy más cégnél az áru olcsóbb, azt utólag kifogásként nem lehet érvényesíteni. — Az említett borok neveit nem lehet lefordítani, azok mind a termelőhelyek neveit viselik.

L. iparművész. Romániában nincsen iparművészeti iskola, csak vegyes ipar-iskolák vannak.

BUTORVÁSÁRLÁS BIZALOM DOLGA!

BUTORAINK MINŐSÉGÉBEN NEM FOG CSALATKOZNI!

SZÉKELY és RÉTI BUTORGYÁR R. T.

BRASSÓ / BUKAREST / MAROSVÁSÁRHELY

KACKES SÜTEMÉNY KÉRJEN MINDENÜTT VEKNI KENYÉR

BAN...
kerke...
k mi...
retle...
tra...
hány...
zó al...
3500...
—900...
etven...
mon...
orga...
s ur...
rt. O...
any...
az al...
almat...
z va...
entét...
A...
retle...
gépé...
retle...
lopót...
rend...
yoma...
br...
e bu...
Astra...
ágául...
sz...
at vi...
p...
u Hu...
pen a...
No...
ladár...
a...
ga...
gatás...
at ne...
váral...
du...
olmá...
dvöz...
őzt a...
nő é...
zóns...
bras...
több...
es n...
alok...
ívész...
tisza...
ermé...
vénye...
sz...
ki ez...
bras...
mint...
hall...
lma...
nem...
át is...
bele...
5 bra...
sikere...
sván...
uzó...
végz...
köz...
re...
és j...
után...
jezet...
ti és...
kess...
ben...
tében...
ar...
nem...
borok...
mud...
n...
ipar...
!

— AMERIKAI TANÁROK ROMA-NIABAN. Bukarestből jelentik: Ma tíz amerikai tanár érkezett a fővárosba, hogy Románia néprajzi és népművészeti viszonyait tanulmányozzák.

— Az angol király megkezdte a tengeri utazását. Londonból jelentik: V. György angol király hétfőn elhagyta a Buckingham-palotát és kiköltözött 4700 tonnás luxusjachtjára. Hogy azonban az uralkodó állandó összeköttetésben maradjon a kormányval, jachtjáról telefonkábel vezetékek a szárazföldre. Az angol király előreláthatólag néhány hétig üdül a tengeren s a napokban résztvesz a vitorlás jachtversenyeken is, amelyeken saját maga fogja vezetni versenyhajóját. Az angol király luxusjachtját tengeri útjain a Malaja páncélos cirkáló kíséri.

— KIFOSZTOTTAK A FÜRDŐVEN-DÉGET. Konstancáról jelentik, hogy az ottani Pallas szállodában, Sidon nevű bu-karesti asszonynak, aki ott üdül, betörők 50 ezer lej értékű ékszert és háromezer lej készpénzt elloptak.

— SIKKASZTÓ BANKTISZTVISÉLŐ. A bukaresti ügyészséghez bünvádi feljelentés érkezett a bel- és külkereskedelmi bank igazgatóságától, Donnenfeld Mórira, a bank egyik vezetőállásában levő tisztviselője ellen. A feljelentés szerint Don-nenfeld hónapok óta garmadával hamisítja a váltókat és nyugtákat és ennek segítségével óriási összegeket sikkasztott el. A feljelentés alapján az ügyészség letar-tóztatta a panamázó tisztviselőt.

— KIK KÉPVISELIK KOLOZSVAR KATOLIKUS TÁRSADALMÁT A GYU-LAFEHÉRVÁRI EGYHÁZTANÁCSBAN? Kolozsvárról jelentik: A kolozsvári kato-likus társadalom tegnap jelölte ki azt a három delegátust, akik — a Státus át-szervezése következtében — érdekeit a gyulafehérvári egyháztanácsban képviselni fogják. A három kiküldött a követ-kező: Brutschy László nyugalmazott mű-szaki főtanácsos, Merza Gyula EKE-fő-titkár és Leitersdorfer Sándor, a katoli-kus iparosgyelet elnöke.

— HARMADSZOR IS KIUTASÍTOT-TAK EGY MAROSI ÜGYVÉDET. Ma-rosvásárhelyről jelentik: Man Elemér dr. marosszentkirályi ügyvéd állampolgársági külvárija már erdélyszerte ismeretes. — Hibáján kívül maradt ki az állampol-gársági listából s emiatt már két ízben labdázta vele a román és magyar ható-ságok. Legutóbbi visszaküldésénél még azt sem mulasztották el, hogy titott ha-tárátlépés címén eljárást indítsanak ellen-e. A törvényszék felmentette Man Ele-mért a vád alól, ez azonban nem hatotta meg a belügyminisztériumot, amely most újra kiutasította a már végsőkéig elkese-ritett ügyvédet. Man Elemérnek, aki csa-ládós ember, most már harmadizban kell elhagynia 24 óra alatt Romániát, ha gy az-tán a magyar hatóságok újra visszaküld-jék.

— HALÁLOS ZUHANÁS A TORONY ALLVÁNYÁRÓL. Temesvárról jelentik: A közeli Nagykömlös községben a tem-plom torony javítás alatt áll. Mivel on-nan gyönyörű a kilátás, többen szoktak felmenni oda. Így történt most is, anik-or öt kíváncsi fiatalember: Kincs János, Kincs Ferenc, Durst Antal, Baltazár Já-nos és Wende János az ács kíséretében felmentek a javítás alatt álló torony ál-ványára, amely deszkából volt összetá-kolva. A fiatal emberek, bár figyelmeztet-tek őket, hogy ezt ne tegyék, mind egy deszkára állottak. Egy pillanathoz a deszka recsegni kezdett, majd lecsakadt és mind a hatan lezuhantak. Kincs János, Durst Antal és az ácsmester meghaltak, a többiek súlyos sérüléseket szenvedtek.

— A BRASSÓ SZÉKELY TÁRSASÁG pék, asztalos, szabó, cipész, csizmadia, la-katos, kerekcs, autókarrószeria készítő, autójavító, szobafestő, cégfestő-mázoló, kötélverő, bádogos-szerelő és szűcs iparra keres tanulókat. Egyik-másik iparra a tanulókat teljesen díjtalanul helyezhetjük el. Felvilágosítást ad válaszbélyeg ellené-ben: József Domokos, főtitkár, Brassó, Kávin János-ucca 3 sz.

Sport

A brassói liga atlétikai versenyének befejező eredményei

Brassó, július 27.

A brassói liga atlétikai versenyének harmadik napján a következő eredmé-nyek voltak:

100 m. női síkfutás. Kat. II. 1. Dworak Herta Olympia 14.0. 2. Hemper Alice Olympia 14.1. Kat. III. 1. Rhein Meta Olympia 14.2. 2. Gebauer Lilly Olympia 14.2. 3. Goldschmidt Olympia. Kat. IV. 1. Giersch Olympia 15.6. 2. Fabritius Olympia 16.2. 3. Nedved Olympia.

100 m. síkfutás. Kat. II. 1. Csegezy Olympia 11.6. 2. Reiner Olympia 11.6. 3. Kreisel Olympia. Kat. III. 1. Schmidt Hans Olympia 12.0. 2. Schlandt Olympia 12.1. 3. Herold Astra. Kat. IV. 1. Roth Hermann Olympia 13.2. 2. Zirkli Zoli Olympia. 13.3. 3. Fischer W. Olympia.

5000 m. síkfutás. Kat. II. 1. Lahni Olympia 17.27.1. 2. Ruck II. Olympia 17.42.4. 3. Gál IAR. Kat. III. Parsch Ottó Olympia. 2. Takatsch Olympia. 3. Puri Olympia.

400 m. síkfutás. Kat. III. 1. Romanite-an IAR 57.7. 2. Mergler Olympia 60.2. 3. Roth Hermann Olympia. Kat. IV. 1. Tartler Hans Olympia 60.2. 2. Arzt Ar-thur Olympia 1.01.1. 3. Gross Olympia.

Diszkosz. Kat. II. 1. Lupan Astra 33.23. 2. Buciu Astra 33.92. 3. Herold Astra 32.14. Kat. III. 1. Ujsághy IAR 35.33. 2. Klöckner Olympia 32.50. 3. Pataky IAR 26.70. Kat. IV. 1. Arzt Arthur Olympia 26.90. 2. Răileanu Astra 26.40. 3. Schmidts Hans Olympia 24.75. —

800 m. síkfutás. Kat. II. 1. Orendt

Olympia 2.15.7. 2. Ruck III. Olympia 2.16. 3. Ruck II. Olympia. Kat. III. 1. Mărgineanu IAR 2.21.8. 2. Grandpierre IAR 2.25. 3. Parsch Olympia. Kat. IV. 1. Popovici Astra 2.30.7. 2. Zakaria Astra 2.34. 3. Aranyvossy IAR.

Súlydobás női. Kat. I. Kreuzer Olym-pia 9.10. 2. Fromm Olympia 8.69. Kat. II. 1. Diwisch BTV 7.54. 2. Puri 7.46. Kat. III. 1. Muntean BTV 7.33. 2. Hemper BTV. 7.23. Kat. IV. 1. Gebauer Olympia 7.28. 2. Bartholomie Olympia 7.02. 3. Breuer Olympia 6.76.

Női diszkosz. Kat. II. 1. Gebauer Olympia 28.48. 2. Fromm Olympia 27.53. 3. Muntean Olympia 23.23. Kat. III. 1. Giersch Olympia 17.65. —

4x100 m. staféta (női) 1. Olympia 56.3. 2. BTV 57.3.

4x100 m. staféta (férfi) 1. Olympia 46.0. 2. Astra 48.0. 3. Olympia DHV.

↑ Csütörtökön Brassóban játszik a temesvári Rapid. Az erdélyi turán levő temesvári Rapid együttese csütörtökön délután 7 órakor a brassói Olympia el-len mérkőzik. A Rapid jóképességű együttes és érdeklődésre tarthat számot a mérkőzés, mely az Olympia pályán lesz.

SPORTUNNEPÉLY DICSŐSÉNT-MARTONBAN. Tudósítónk jelenti: A di-csőszenmártoni üveggyár jólsikertűlt sportünnepelejt rendezett saját pályáján. Az ünnepély első száma Marosvásárhely-Dicsőszenmárton városközi teniszmér-kőzése volt. A versenyzők a Kupfer-kupa (Kupfer Károly üveggyári igazgató aján-déka) első fordulóját játszották le. A se-rleget, amelyért Medgyes, Dicsőszenmár-ton és Marosvásárhely versenyeztek, a há-romszor egymás után, vagy öt év alatt há-romszor győző város csapata nyeri el vég-érvényesen. Az első fordulón Marosvásárhely győzött Dicsőszenmárton fölött 4:3 arányban. Futballmérkőzések is voltak, a melyek során a dicsőszenmártoni Sticla 4:0 arányban győzött a marosvásárhelyi MSE fölött, míg a Dácia és a szászrégeni Victória között 1:1 arányban eldöntetle-nül végződött a mérkőzés.

Tamási Áron: 40

ÁBEL A RENGETEGBEN

REGÉNY*

Azonban, mint sok más alka-lommal, most is Bolháknak volt igaza nem nekem. Mert nem nyöszörgött és nem vonított ő oktanuland, amint az nem-sokára be is bizonyosodott.

Előbb azonban egy-két szóval hadd mondjam el, ami a szerencsétlenség előtt történt.

Amikor Romulusz a váratlan zsák-mánnyal megérkezett, az első szava az volt, hogy rámkialtott:

— Nyítsál ki az ajtót!

En hamar ki is nyitottam, mire ő bó-ment és a szoba közepén a földre sup-pentotta az irgalmatlan szárnyvast.

— Dög megegye vadállatot! — mondta megenyhülve és úgy szuszogott, mintha nagy betegségtől szabadult volna meg. Ezt nem is csodáltam, mert ekkora csuf-madarat még á-momban sem láttam so-ha. Akkor karmai voltak, hogy sirgód-ról áshattott volna azokkal s hát még a szája! Ahogy ott ült egy kicsit megeresz-tett szárnyakkal a ház földjén, fejét for-gatva és a szemét villogtatva, még em-bernek is isszonvodni lehetett tőle.

Dögevő saskirály lehetett.

— Hogy tudá levenni? — kérdeztem ámulattal.

— Bojtos lövő voltam magyar katona-ságnál is — mondta Romulusz.

— Hol találta?

— Szárnyának a töviben.

— S hogy tudta megfogni?

— Úgy tudtam, hogy leforgott a föld-re, akkor odamentem s harcha jött ve-lem, de én is huztam neki jó csárdást a puskámmal, mert nagy sebet vágta belé a kezembe.

Odanéztem s hát csupa vér a Romu-lusz keze. Még csepegett is a padlóra, a tőle egészen megirtóztam. Hamar ki-kasztottam a nyakából a puskát s in-dítványoztam, hogy mossuk meg és kö-tözzük be a kezét. A víz azonban fogy-tán volt éppen s azért a közeli patakra kellett mennünk, hogy jó munkát vé-ghezessünk. Előbb még kötözésre való

gyobb egy kicsit.

Romulusz haragosan szólt rám: rongyokat szedtem össze, aztán Romulusz elől s én utána kimentünk a házból. Az ajtót még gondosan behúztam magam után, nehogy gyalog is eliramodjék a dögevő sas, vagy nehogy elmenekítsék a rokonai, akiket ő távollétünkben odalár-mázhalt.

Ezzel pedig, mint aki mindent jól elren-dezett, sietve elindultunk.

A patakna még a tréfa is elévett, mi-közben mostam a Romulusz sebeit.

— Az a róka hamar átváltozott a tyuk-evéstől — mondtam.

— Hogy átváltozott? — kérdezte ő.

— Én nem tudom, hogy s mint, csak azt tudom, hogy amikor megette a tyu-kokot, akkor még róka volt, de amikor maga meglötte, akkor már sas.

— Én olyan dolgot nem gondolok.

— Hát milyent gondolt?

— Olvánt, hogy ez a bűdös ette meg nekünk a két tyukot.

— Ha megette, egészszég utána, mert mégis mi jártunk jobban — mondtam.

Romulusz várakozással nézett rám, mi-re így folytattam:

— Ha két zsemlet tennének maga elé, s egy kenyeret, akkor maga melyiket vá-lasztaná?

— Biztos lehetsz, hogy a kenyeret — vallotta be.

— No lássa, így van ez a jelen esetben is — mentem tovább, — mert a két zsem-lye a tyukot jelképezi, a sas pedig a ke-nyeret.

Romulusz szikráit fogott, mert így szólt:

— Vajjon nem jó husa van-e megen-ni neki?

— A sasnak-e?

— Annak bái!

— Egy bátor katona azt eszik meg, a mit akar — mondtam.

— Hát te hallottad-e, hogy valaki sas-madarat megette?

— Én még olvánt is igen, hogy a lo-vat megették, az pedig a sasnál is na-

sem a szememmel, de nem mert mozdul-ni a sas sem úgy hatalmat vettem rajta. Szerettem volna felkapni a kicsi fészé-met, hogy a fejt kettőbe hasítsam, de gondoltam, hogy ebben a mozdulatlan állásban megvárom Romuluszt.

Meg is vártam.

Akkor sem mozdultam, amikor halot-tam lépéseit. Csak hátraszóltam neki:

— Szépcsendesen jöjjön ide!

— Mifene van?

— Nagy pusztulás.

Erre Romulusz is bedugta a fejét, majd ahogy én mondtam, csendesen mellém állott. Alig nézett körül, így szólt:

— Macskát meggyilkolászta!

— Meg s a kutyanak is csinált vala-mit.

— Mit neki?

— Még nem tudom.

A sas kevélen és rebbenés nélkül ál-lott most is a macska felett.

— Vegye a puskát! — mondtam Romu-lusznak.

Mintha megbabonáztam volna, úgy en-gedelmeskedett Romulusz.

— Most vegye célba! — szóltam ismét. Célba vette

— Most úgy löjje meg, hogy hiba nél-kül.

Romulusz a puskával és én a szemem-mel céloztam.

A fegyver füttentett, a sas vijjant és felborult. De a macska még most is a karmai között volt.

Bolha ijedtében kifutott az ajtón.

— Ez is megvan — mondtam és a ku-tva után indultam, hogy megnézzem, mi baja van. Ahogy kiléptem az ajtón, egy nagy és szépkövér hópehely szállott az arcomra. Utána másik és megint másik, s mintha ezer esztendő óta összegyűjtötte volna az Isten valahol a csodákat, szinte pillanatok alatt elszerezték a levegőt a pelvhek.

Omló havazásban indultam el, hogy megkeressem Bolhát. Ott találtam meg a paita háta megett. A deszkához lapu-lva feküdt s a két lábán nyugtatta a fejét, amely virított a vértől a patyolat hava-zásban. Melléje térdepeltem, hogy meg-vizsgáljam.

(Folytatása következik)

Hirdessen a Brassói Lapokban

PÉNTEKTOL, F. HÓ 29-TŐL AZ ASTRÁBAN.

„TÁNCOL AZ ALVILÁG”

KÜLÖNLEGES KALANDORSLÁGER — 100%-OS NÉMET MONOPOL

WILHELM DIETERLE mesteri rendezése a kettős főszerepben.

SZEZONNYITÓ MŰSOR AZ ASTRÁBAN:

JULIUS 29. Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca

BÁL

Írta:
MÓRICZ ZSIGMOND

Az óriási csillárok alatt folyt a tánc. Fehér bál volt, ahol a megyei város előkelősége zártkörben gyűlt össze. Csak azok kaptak meghívót, akik szorosan hozzátartoztak a társasághoz. Földbirtokos családok, magasabbbrangu állami a megyei tisztviselők, néhány nagyiparosnak és nagykereskedőnek azonban sikerült bejutni ebbe a társaságba s így a diák ideálja is itt volt, da-ára, hogy zsidó lány volt. Az apja előkelő ügyvéd volt, jólmenő irodája s több nagybirtokos kliense. Persze csupa kétségbeesett ügy, amit már senki sem tudott előbbre vinni, ezért mentek hozzá, mert az ő jogi tudása és agyafurkú jogászai ez volt az egyetlen, ami még segíthetett. Ilyen szolgálatokat kellett valamivel honorálni társadalmilag is, így kapott meghívót erre a teljesen zártkörű mulatságra, ahova a feleségét nem vihetette el, mert az nagyon is elgyötört teremést volt s nagyon mélyről került. A kislányt tehát egy uriaszszony ismerős gardirozta.

A diák nevelője volt a kislánynak. S mint nevelő, szerelmes volt bele. Imádkozta. Szépnek találta a kis gömbölyűséget, a csillogó nagy szemeket. Az eszes kis teremést, aki otthon, a családi fészekben olyannak tűnt fel, mint egy vad- virág, valami exotikus Csipkerózsika, aki ki van zárva azokból a körökből, ahol ő élt, holott úgy sejtette, többet ér lelki- leg mindenkinél az urilányok közt, akik semmi iskolázottságra nem törődtek s teljesen a társasági életre készültek.

A kislány már régen készült a bálra. Sokszor említette, hogy Pestről rendelték

a ruhát. De nem mutatta meg előre, meg- lepetésnek tartotta a diák számára.

S most megjelent. A diák majd elájult, mikor meglátta ezt a nagyon fiatal lány- kát, mélyen kivágott ruhában, kifestve és a haján briliáns ékszerrel.

Hallatlanul izléstelennek találta. Ugy megrémült, hogy nem mert közeledni hozzá. Elbújt a legtovábbi oszlopok mögé s rettegve figyelte a leány minden mozdulatát.

S a leány olyan otthonos volt ebben az idegen miliőben és oly bátor, hogy se- hogy sem birt ráismerni arra a kedves kis lényre, aki a francia órák alatt olyan volt, mint valami világtól elzárt tündér- ke. A diák megbántva érezte magát, hogy ő, aki születésénél fogva beletartozik ebbe a körbe, itt is csak egy suta diák s a leány tizenhét évével, mint egy kész asszony.

De nem mert egy kurta meghajlásnál többet közeledni. Csak messziről figyelte, hogy a lányt, üde szépségében körülvet- ték az udvarlók s egyik kézzel a másik- ra került. Egy fiatal földbirtokos foglal- kozott legtöbbet körülötte.

Már régen érezte, hogy valaki ránéz. zavarokat. A vidék választók, ha Seps- nek győzelme érdekében befolyásolja. dos Péter szenátorságát betaktilkázni.

Egy szöke leány, aki petrezselymet arult. Szánalom támadt benne és sajnálta, hogy ezt az árvát nem ismeri, hogy táncoltat- hassa s hogy kárpótolja valamiért, ami hiányzik neki.

Egyszer aztán, legnagyobb megdöbhe- nése, a leány intett neki. Rákörösen nézett vissza, mert úgy gondolta, félreér- tés. Csak lassan ismerte fel, hogy hiszen régi ismerőse a szöke leány, egyik tanár- ja feleségének a huga.

Most aztán rémült zavarodottsággal ment hozzá.

Meghajolt s már a másik pillanatban táncoltak is.

Különösnek és csodálatosnak tartotta, hogy ezt a leányt derékon foghatja, hogy az ujjával érzi a teste forróságát. A szemébe nézett s a leány nevetett rá.

— Nem ismert meg?
— Nem, azazhogy, igen.
— Tehát, igen vagy nem?
— Igen, igen, igen.

Már vége is volt a zenének, le kellett tennie a táncosnőjét.

— Köszönöm — mondta a lány.

Kiszédelt a büfébe s megivott egy pohár sört.

Nem messze ott állt a kis barna lány, hangosan kacagott, olyan hangosan, mint akit csiklandoznak, vagy aki erővel ma- gára akarja vonni a figyelmet.

Rémülten menekült el s egy távoli sa- rokból szivszorongva nézte, hogy ezek pezsgőznek.

Neki nem volt pénze, ő csak egy diák volt. Végképp levertnek és szerencsétlen- nek érezte magát. A sör hatni kezdett, nagyon hirtelen itta ki s nem szokott in- ni.

Ő egy elveszett ember. Mit keres az élk és boldogok, az élnitűdők közt. Leg- jobb lenne eltávoznia.

De nem ment el, nem eresztette a bál. Újra tánczene kezdődött, visszament a terembe. Első pár volt a pódium előtt az ő kislánya. Milyen gögös és kedves, mi- lyen rátartó és elragadó. Szörnyű fájda- lom markolta meg a szívét: sohasem lesz ez az övé... Hirtelen ment a szöke lány elé, meghajolt s táncolni kezdtek.

— Jól mulat? — kérdezte a lány. Mi- lyen kedves hamvasszürke a hangja is.

— Nagyszerűen, hiszen magával táncol- hatok.

A szöke lány nevetett, kék szeme csil-

logott. Valószínűleg boldog volt, hogy nevetett és táncolhat.

Ő is nevetett és egyszerre duhajkodni kezdett. Boldog volt, hogy nem siklik el a sima parketten s hogy egy ilyen gyö- nyörű lány van a karja közt. Milyen karcsu és kecses. És szöke, mint a Lore- ley.

Boldog volt és a szíve sajgott.

★ DR. TOTIS BÉLA. Levelek a fiamhoz. Az ifjúság nemi problémái c. alatt írta meg a mai idők legszenzációsabb és legérdekesebb könyvét. Az orvos, az íróművész minden fel- készültségével, lebilincselő módon tárja elénk az ifjúság nemi problémáinak legtitkosabb, legféltettebb kérdéseit. Szinte kínos őszinte- séggel rántja le a leplet azokról a hazug és nap-nap után előforduló problémákról, melyeket szeméremből, szerelemből és felelősség- től való irántétől, vagy az előítélet elől való félelemből nem merünk egymásnak meg- mondani. Egy kegyetlen reflektor ez a könyv, mely minden sorával, minden szavával ön- magunkba és másokba világít. Egy röntgen- apparátus ez a könyv, mely átvilágít a tes- ten, a lelken, az agyon, s mintha egy izgal- mas filmet néznénk végig, úgy teszi lehetővé, hogy a legkülönbözőbb természetű egyéneket megismerjük. Ára 85 lej, vidékre portóval 95 lej, utánvétellel 105 lej. — Megrendelhető a Brassói Lapok könyvosztályában.

★ A HANGULAT hónapról-hónapra közi a zenei újdonságokat, új operettészleteket, külföldi táncszínműveket, dalokat, magyar nótá- kat, előadási darabokat és külföldi nagy sike- reket a zenetérmez legjavából. Eddig 7 külö- nös szám jelent meg Rózsavölgyi és Tsa bu- dapesti cég kiadásában, egy-egy füzet ára 30 lej. Kapható a B. L. könyvosztályában. Után- vétellel nem szállítjuk, azért portóval együtt 35 lej előre beküldendő, akár bélyegben is.

APRÓHIRDETÉSEK

Hétköznap: egy szó 6, vastag betűkből 12 lej. Vasárnap: 7.50, illetve 15 lej. Legkisebb hirde- tés 10 szó. Négyzteri hirdetés esetén 25% engedmény. Állást keresőknek 25% kedvezmény.

Vétel-eladás

Kertitömlők, tömlőmotolák, kertipadok, permetezők, kellő pldatokkal, kertiszerszámok. Jul. Teutsch, műszaki áruárak- tár, Brassó, Kapu-utca 10848

HASZNÁLT GÉPEKET vesz és elad GÉPKÖZPONT, Bras- só, Vár-u. 44. 18680

NAGYOR OLCSON ELADÓ 18 kötet Brehm (állatok vilá- ga), 18 kötet új Tolnai lexik- on, 27 kötet Verne. Luszte- rek, festmények, alpakatár- gyak, Brassó, Crişan (Lövész)- ucca 27. 18692

Olcson eladó Hosszu-ucca végén 640 négyzetméteres ház- hely. Cím 18731. szám alatt a brassói kiadóban.

OLCSÓ HÁZHELYEK berta- lani állomás közelében. Érdeklődni Lópiac 34. Magyar evan- gelikus lelkész hivatall. 18752

POSTA- BÉLYEGEKET

használt és újat, ro- mánt és külföldit, bár- milyen mennyiségben vesz: JACK, Botos ci- mén Brassó, Vár-utca 42. Személyesen tárgyal d. e. 1/29—10-ig.

Bérbeadó egy vendéglőhelyi- ség Sepsiszentgyörgyön, ka- szárnyával szemben, ami biz- tos megélhetést nyújt. Érdeklődni Hotel Téglás, Sepsiszent- györgy, állomással szemben.

Allást nyer

„FEMCSISZOLÓK” FELVÉ- TETNEK. GALVAN, Braşov, Str. Lungă 168. 18691

Allást keres

HARMINCEZER lej tőkével keresek olyan üzlet-vállalat, vagy ALLÁST, mely szerény megélhetést biztosít. Ajánlato- kat „Biztos” jellegűre a brassói kiadóba. 18751

Lakás

KERTRE NYILÓ kettő szo- ba, konyha és előszobából álló szép tiszta lakás kiadó. Bővebbet Mester-ucca 7. szám alatt.

Modern 3 szobás lakás, mel- lékhelyiségekkel, új villában, központban, augusztus 1-re ki- adó. Bővebbet: Gonda Emil mérnöknél, Brassó, Ötvös-ucca 3. sz. 18740

Biri néni szakácskönyve egyetlen háztartásban sem nél- küözhet. Ára kötte 150 lej. Kapható a Brassói Lapok könyvosztályában. 14048

Minden ember annyit ér, ahány nyelvet tud!

FRANCIA NYELVKÖNYV, kulccsal és ige- ragozási táblával. Írták: Dr. Hegedűs és dr. Latzkó. Ára kötte 163.— lej.

ANGOL NYELVTAN, kulccsal együtt. Írta: dr. Latzkó H. Ára kötte 163.— lej.

NÉMET NYELVTAN. Írta: Altai R. Kezdk- nek kulccsal. Kezdkönek I. rész 163.— lej. Haladóknak II. rész 238.— lej.

OLASZ NYELVKÖNYV, kulccsal. Írta: dr. Honti R. Ára kötte 163.— lej.

Fenti könyvek a kiejtés megjelölésével, ma- gántanulásra igen alkalmasak

Schidlof dr.: „1000” szó

gyakorlati módszere világnyelveknek magán- uton való tanulására. Szakértői véleménye szerint Schidlof dr. módszere a magántanu- lást teljesen új mederbe terelte. Kapható:

Német nyelvtan, vázsonkötésben	204.— L.
Francia nyelvtan	204.— L.
Angol nyelvtan	204.— L.
Olasz nyelvtan	272.— L.
Spanyol nyelvtan	272.— L.

Megrendelhetők a Brassói Lapok Könyvosztályától, Brassó

Aki egészséges akar maradni

és fiatalos ruganyosságát megtartani, testét ápolnia és valamilyen sportot űznie kell!

Egy kitűnő sportorvos a következőkre vonatkozólag tanácsokat ad Önnek:

— A sport mint gyógyszer — Testkultu- ra — A csecsemő tornája — A gyermek testedző játéka — Az idősebb emberek sportja — Az emberi test — Az izomrend- szer — A szív- és vérkeringés — A spor- tolás, öregedés és vérvnyomás — A vérsze- genység és a sport — A kövér ember sport- ja — Fiatalemberek szíve és a training — A tüdő és a légzés — A levegő tisztasága — A köhögés — Sportolók és nem sporto- lók tüdőkapacitása — Az egyes sportágak és a tüdő — Sport és szépség — Csak a kisportolt test szép — Nagyon fontos a táplálkozás — A sportember diétája nyá- ron és télen — Az élelmiszerek tápértéke — A kiválasztás szervei stb. — A bőr — Napfürdőzés — A ruházkodás — A nap- fény és levegő, mint gyógytényező — A nemilet és a nemi betegségek — Az ideg- rendszer — A sport, mint az idegesség gyógyszer — A nyári szabadság — Min- den ember részére más-más sport szükse- ges. — E műben minden létező sportág fel- található, így pl.: A gimnasztika — Uszás — Szobatorna — Nyári sportok — Turisz- tika — Tennisz — Football — stb. stb. stb. Női-sportok — Férfi-sportok — Gyermek- sportok — stb. stb. stb.

Mindezeket és még sok mást megtalál Ön a most megjelent II. kiadásu

Mit kell a sportolónak saját testéről tudnia?

E diszmunka nagy alakban, több mint 200 ol- dalon, hófehér papíron, gazdagon illusztrálva, műmellékletekkel jelent meg. Ára csak 99 lej, portóval utánvétellel 115 lej.

Szerzője az ismert budapesti sportorvos Dr. KELLNER DÁNIEL.

Brassói Lapok Könyvosztálya

MA MÁR MINDENKI OLVASSA AZ

ATHENEUM

68 LEJES REGÉNYEIT!

Eddig megjelentek:

URSULA PARROTT:

Ex-feleség

MÓRICZ ZS:

Forr a bor

FRANCZ WERFEL:

Nápolyi testvérek

BRÓDY LILI:

A Manczi

VICKI BAURA:

Helén doktorkisasszony

SZITNYAI ZOLTÁN:

Nincs feltámadás

FÖLDI MIHALY:

Istenországa felé

MAUROIS:

Asszonyok utja

ARNAU:

Halálra ítélem

Ezen könyvek izléses, egész vázson- kötésben kerülnek 68.— lejben dara- bonként és állandóan raktáron van- nak a

Brassói Lapok Könyvosztálya

Brassó, Kapu-utca 56—58 (az udvarban)

KEDVEZMÉNYES UTAZÁS

Budapestre a Szent- István-hét alkalmával

Jelentkezhetnek brassói és bras- sómegyei lakosok aug. 14 ig az

„EUROPA”

Menetjegyirodában Brassó, Korona szálló épület. —

Felelősszerkesztő: Kocsis Béla. — Szerkesztőség és kiadóhivatal Braşov (Brassó) Károlykirály-utca 56—58. szám. — Telefon: 82.

Fiókiadóhivatalok: Déva, Str. Ion Creanga 2. Telefon 17. (Balogh Géza, igazgató). — Maros- vásárhely, Piaţa Regele Ferdinand (Főter) 53. Benjámin Árpád és Bernáth Ernő. — Temes-vár, Arad- és Krassószörényvármegyék: Némegy Gábor (Temesvár, I. Str. Lonovici 5) Telefon: 1711.

MEGBIZOTTAK. Arad: Kozma Hugó (Bulev Regele Ferdinand, Boros Béni-tér 62). — Baka- resti: Dán Dániel és Gerő Sándor. — Dés: Vadász Bogdán (Strada Caragiale No. 5). — Kolozs- vár: Neumann Ignác (Str. Dubalilor 7. volt Timár-utca). — Lugos: Tóth Gyula. — Nagy- szeben: Szigetváry László (Strada Turnului 13.). — Nagyváradi: Szabó László (Strada Con- stanţei 2). — Udvarhelymegye és Székelyudvarhely: Varró Elek (Orbán Balázs-utca 31. Szilágyosmilyó: Helyperin Ernő. — Torda: Dénes József Str. Regele Ferdinand 25. Központi szervezők pénzfelvételei jogosultsággal: Bartha Géza, Dán Mózes.

Főmegbizott a Regát részére: Dán Mózes, Bukarest, Str. Mihai Cogălniceanu 30. HIRDETÉSEKET felvesznek a kiadóhivatalok, a megbízottak, valamint minden bel- és külföldi hír- detiroda. Részletes tarifákkal készséggel szolgálunk